

B i j l a g e 4 :

A r c h e o l o g i s c h o n d e r z o e k

Archeologische Rapporten Oranjewoud 2009/1
Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek op
4 locaties te Schagen (Noord-Holland)

projectnr. 188835
revisie 00
januari 2009

Auteur(s)
P.C. Teekens

Opdrachtgever
Stichting Cultureel Centrum Schagen/Mulder Obdam
Projectontwikkeling BV
Postbus 6
1713 ZG Schagen

datum vrijgave
2-2-2009

beschrijving revisie 00
revisie 00

goedkeuring

P.C. Teekens

vrijgave

i. Vossen

Colofon

Titel: Archeologische Rapporten Oranjewoud 2009/1
Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek op 4 locaties te Schagen
(Noord-Holland)

Auteur(s): P.C. Teekens

ISSN: 1570-6273

© Oranjewoud B.V.
Postbus 24
8440 AA Heerenveen

	Inhoud	Blz.
	Samenvatting	4
	Administratieve gegevens	5
1	Inleiding	9
2	Bureauonderzoek	11
2.1	Beschrijving onderzoekslocatie	11
2.1.1	Begrenzing onderzoeks- en plangebied	11
2.1.2	Landschappelijke situatie	12
2.1.3	Bewoningsgeschiedenis	13
2.1.4	Historische situatie en mogelijke verstoringen	14
2.1.5	Huidig en toekomstig gebruik	15
2.2	Bekende archeologische waarden	16
2.2.1	Archeologische monumenten	16
2.2.2	Archeologische waarnemingen	16
2.3	Archeologische verwachting	17
2.3.1	IKAW	17
2.3.2	Gespecificeerde archeologische verwachting	17
2.4	Advies voor vervolgonderzoek	18
3	Veldonderzoek	19
3.1	Doel- en vraagstelling	19
3.2	Onderzoeksopzet en werkwijze	19
3.3	Resultaten	20
3.3.1.1	Deellocatie 1 (Markt 18)	20
3.3.1.2	Deellocatie 2 (Laurierstraat)	20
3.3.1.3	Deellocatie 3 (Sportlaan)	21
3.3.1.4	Deellocatie 4 (Nijverheidsstraat)	22
4	Conclusies en advies	23
4.1	Conclusie en advies voor vervolgonderzoek	23
4.2	Aanbevelingen	25
	Literatuur en geraadpleegde bronnen	27
	Bijlagen	
1	Archeologische perioden	
2	AMZ-cyclus	
3a	ARCHIS: terreinen met archeologisch status	
3b	ARCHIS: archeologische waarnemingen	
4	Boorprofielen	
5	Kwaliteitsaspecten	
	Kaarten	
188835-RACM	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden met waarnemingen en AMK-terreinen	
188835-S1	Situatie met boorpunten, diepte wadafzettingen en indicatoren	

Samenvatting

In oktober 2008 en januari 2009 is in opdracht van de Stichting Cultureel Centrum Schagen/Mulder Obdam Projectontwikkeling B.V. door Ingenieursbureau Oranjewoud BV een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek, karterende fase, uitgevoerd op een viertal locaties in Schagen (gemeente Schagen, provincie Noord-Holland).

De aanleiding voor het archeologisch onderzoek is de toekomstige (her)ontwikkeling van de locaties. De (her)ontwikkeling bestaat uit verschillende werkzaamheden, waaronder de sloop van de bestaande bebouwing en de nieuwbouw van appartementen en woningen. Hiervoor dient te worden afgeweken van het huidige vigerende bestemmingsplan en een wijzigingsprocedure te worden gestart. Bij de ruimtelijke onderbouwing in het kader van een wijziging van het bestemmingsplan dienen ook de eventuele archeologische waarden in het gebied te worden onderzocht. Een archeologisch onderzoek dat in het kader van ruimtelijke onderbouwing plaatsvindt, past als onderzoeksstrategie binnen de zogenaamde Archeologische Monumentenzorg (AMZ). Deze cyclus wordt toegelicht in bijlage 2.

Doel van het onderhavige onderzoek is het opstellen van een gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel en het formuleren van aanbevelingen voor de wijze waarop met eventueel aanwezige archeologische waarden dient te worden omgegaan. Het gespecificeerde verwachtingsmodel is vervolgens getoetst door middel van een booronderzoek.

Op basis van de bureaustudie luidde de verwachting dat zich binnen het plangebied mogelijk archeologische waarden zouden kunnen bevinden uit met name de IJzertijd/Romeinse tijd en de Middeleeuwen, hoewel waarden uit het Laat-Neolithicum en/of de Bronstijd niet konden worden uitgesloten. Hiernaast werd enige bodemverstoring verwacht die samenhangt met het agrarische verleden van het plangebied en als gevolg van latere bouw- en sloopwerkzaamheden. Ook werd rekening gehouden met natuurlijke erosie door overstromingen en ontginningsactiviteiten.

Het veldonderzoek heeft aangetoond dat de bovenste 20 à 170 cm van het bodemprofiel binnen alle deellocaties inderdaad is verstoord. Het gaat hierbij echter vooral om de bouwvoor (A-horizont). Ook blijkt er sprake te zijn van enige natuurlijke erosie, en dan van met name het veenpakket. Ook duiden de scherpe en abrupte overgangen tussen de verschillende lagen aan dat tijdens overstromingen het aanwezige bodemprofiel is aangetast.

Hiernaast blijkt uit het booronderzoek dat er geen aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van intacte archeologische waarden in de ondergrond ter plaatse van deellocaties 2 - 4; hier zijn met uitzondering van wat baksteen- en puinresten in de bovengrond geen archeologische indicatoren aangetroffen. Ter plaatse van deellocatie 1 zijn echter enkele archeologische indicatoren aangetroffen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van een vindplaats. De kleine hoeveelheden aardewerk, bot en fosfaat geven echter nog te weinig aanknopingspunten om te bepalen wat er precies in de ondergrond aanwezig zijn en in welke staat deze verkeren.

Kortom, de kans op de aanwezigheid van een (intacte) vindplaats binnen deellocaties 2, 3 en 4 wordt laag ingeschat. De kans op de aanwezigheid van een (deels) intacte vindplaats

ter plaatse van deellocatie 1 wordt op basis van de aangetroffen bodemopbouw en indicatoren kan echter niet worden uitgesloten.

Aanbevelingen

Op basis van het bureau- en veldonderzoek kan worden geconcludeerd dat de kans op de aanwezigheid van (intacte) archeologische waarden binnen deelgebieden 2 - 4 laag kan worden ingeschat. Op basis van de bovenstaande resultaten en conclusies wordt de noodzaak van nader archeologisch onderzoek binnen deze gebieden niet onderbouwd. Dientengevolge wordt aanbevolen het archeologische (voor)onderzoek hierbij af te sluiten en deellocaties 2 - 4 vrij te geven voor wat betreft archeologie.

Voor deelgebied 1 geldt dat hier weliswaar enkele archeologische indicatoren zijn aangetroffen, maar dat de aard van het bodemprofiel en de minimale hoeveelheid aardewerk, bot en met name fosfaat nog te weinig aanknopingspunten geven om te bepalen wat de aard en conserveringstoestand is van de eventueel aanwezige archeologische resten en/of sporen in de bodem. Nader onderzoek zal noodzakelijk moeten zijn om hierin duidelijkheid te verschaffen. Dientengevolge wordt aanbevolen om een proefsleuvenonderzoek ter plekke van deelgebied 1 uit te laten voeren indien deze werkzaamheden dieper reiken dan de diepte waarop de indicatoren zijn aangetroffen: 175 - mv (in boring 101), 140 cm - mv (in boring 102), 100 cm - mv (in boring 103) en 190 cm - mv (in boring 104). Dieper dan de natuurlijke wadafzettingen worden dergelijke resten en/of sporen niet meer verwacht.

De implementatie van de bovenstaande aanbeveling is afhankelijk van het oordeel van het bevoegd gezag, in deze de gemeente Schagen.

Advies voor vervolgonderzoek

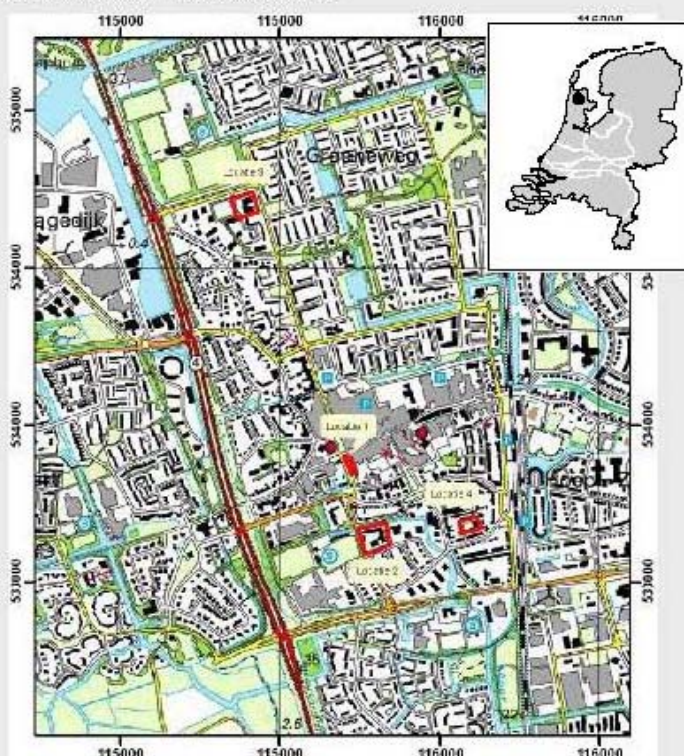
Geadviseerd wordt om :

- 1) deellocaties 2, 3 en 4 vrij te geven voor wat betreft archeologie en
- 2) binnen deellocatie 1 een proefsleuvenonderzoek te laten uitvoeren indien de bodemverstorende werkzaamheden dieper reiken dan de diepte waarop de indicatoren zijn aangetroffen.

Altijd bestaat er de mogelijkheid dat er tijdens graafwerkzaamheden in het plangebied toch (losse) sporen en/of vondsten worden aangetroffen. Het betreft dan vaak kleine sporen of resten die niet door middel van een booronderzoek kunnen worden opgespoord. Indien dergelijke sporen worden aangetroffen bestaat er een wettelijke verplichting tot het binnen drie dagen melden bij de Minister van OC&W (de Monumentenwet, artikel 53). Een vondstmelding bij de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) voorziet in deze verplichting.

Administratieve gegevens

OW Projectnummer 188835
OM-nummers 31382 (locatie 1), 31383 (locatie 2), 31384 (locatie 4) en 31385 (locatie 3)
Provincie Noord-Holland
Gemeente Schagen
Plaats Schagen
Toponiem Markt 18 (locatie 1), Lauriestraat (locatie 2), Regioplein (locatie 3) en Buiskoolstraat (locatie 4)
Kaartblad 14D
Coördinaten zie tabel 1.
Opdrachtgever Stichting Cultureel Centrum Schagen/Mulder Obdam
Projectontwikkeling B.V.
Uitvoerder Advies- en Ingeniebureau Oranjewoud
Datum uitvoering Oktober 2008
Projectteam P.C. Teekens (KNA-archeoloog)
T. Wolkers (bodembkundige/project technicus)
I. Vossen (senior KNA-archeoloog)
Bevoegd gezag Gemeente Schagen
Beheer documentatie Oranjewoud Almere

Afbeelding 1 Locatie plangebied
(Topografische Kaart 1:25.000, © Topografische Dienst Kadaster, Emmen)

1 Inleiding

In oktober 2008 en januari 2009 is in opdracht van de Stichting Cultureel Centrum Schagen/Mulder Obdam Projectontwikkeling B.V. door Ingenieursbureau Oranjewoud BV een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek, karterende fase, uitgevoerd op vier locaties te Schagen (gemeente Schagen, provincie Noord-Holland), te weten Markt 18 (locatie 1), Laurierstraat (locatie 2), Sportlaan (locatie 3) en Nijverheidsstraat (locatie 4).

De aanleiding voor het archeologisch onderzoek is de toekomstige (her)ontwikkeling van de locaties. De (her)ontwikkeling bestaat uit verschillende werkzaamheden, waaronder de sloop van de bestaande bebouwing en de nieuwbouw van appartementen en woningen. Hiervoor dient te worden afgeweken van het huidige vigerende bestemmingsplan en een wijzigingsprocedure te worden gestart. Bij de ruimtelijke onderbouwing in het kader van een wijziging van het bestemmingsplan dienen ook de eventuele archeologische waarden in het gebied te worden onderzocht. Een archeologisch onderzoek dat in het kader van ruimtelijke onderbouwing plaatsvindt, past als onderzoeksstrategie binnen de zogenaamde Archeologische Monumentenzorg (AMZ). Deze cyclus wordt toegelicht in bijlage 2.

Doel van het onderhavige onderzoek is het opstellen van een gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel en het formuleren van aanbevelingen voor de wijze waarop met eventueel aanwezige archeologische waarden dient te worden omgegaan. Het gespecificeerde verwachtingsmodel is vervolgens getoetst door middel van een booronderzoek.

Zowel het bureauonderzoek als het inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) versie 3.1.

projectnr. 188835
07-01-2009, revisie 00

Archeologische Rapporten Oranjewoud 2009/1
Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek 4 locaties te Schagen

2 Bureauonderzoek

Het doel van het uitvoeren van een archeologisch bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied. Waar kunnen we wat verwachten? Voor het opstellen van een dergelijke verwachting wordt gebruik gemaakt reeds bekende archeologische waarnemingen, historische kaarten, de landschappelijke situatie en bodemkundige gegevens.

Op basis van bovenstaande bronnen wordt een gespecificeerd verwachtingsmodel opgesteld van het plangebied. Een gespecificeerde verwachting gaat in op de mogelijke aanwezigheid, het karakter, omvang, datering en versterking van archeologische waarden binnen het plangebied. Op basis van het gespecificeerde verwachtingsmodel kan een beredeneerde inschatting worden gemaakt voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek door middel van veldwerk.

2.1 Beschrijving onderzoekslocatie

2.1.1 Begrenzing onderzoeks- en plangebied

Het is van belang een onderscheid te maken tussen het onderzoeksgebied enerzijds en het plangebied anderzijds. Met plangebied wordt het gebied bedoeld waarop de in de inleiding genoemde plannen en/of werkzaamheden betrekking hebben. Binnen dit gebied kunnen eventueel aanwezige archeologische waarden worden verstoord.

Het onderzoeksgebied omvat het gebied waarover informatie is verzameld om een goed beeld te krijgen van de archeologische waarden in het onderzoeksgebied. Dit gebied is veelal groter dan het plangebied en verschilt al naar gelang het te onderzoeken aspect (in dit geval is dat 500 à 1000 m rondom de verschillende deellocaties).

Het plangebied bestaat uit vier deellocaties. Deellocatie 1 bevindt zich in het stadscentrum van Schagen, aan de Markt (in het noorden) en het Slotplien/Torenstraat (in het westen). Iets naar het noordwesten toe bevindt zich de middeleeuwse kerk van Schagen. Op enkele meters ten zuidwesten van de locatie bevindt zich het Slot van Schagen. Deellocatie 2 bevindt zich op circa 240 m ten zuiden van locatie 1, binnen de bebouwde kom, en ligt ingeklemd tussen de Laurierstraat (in het noorden) en de Marijkestraat (in het zuiden). Iets naar het westen bevindt zich de Julianastraat. Deellocatie 3 bevindt zich in het uiterste noorden van Schagen, op circa 775 m ten noorden van locatie 2. Iets ten zuidwesten is het Regioplein gelegen en ten oosten bevindt zich de A Mauvestraat. Deellocatie 4 tenslotte ligt op circa 430 m ten zuidoosten van deellocatie 1, aan de Nijverheidsstraat. Iets naar het zuiden bevindt zich de N245 (Zuiderweg) en verder naar het noordoosten ligt het treinstation van Schagen. Het totale plangebied heeft een oppervlakte van circa 12806 m² (locatie 1: ca. 969 m², locatie 2: ca. 5822 m², locatie 3: ca. 3740 m² en locatie 4: ca. 2275 m²). Voor de ligging van de deelgebieden wordt verwezen naar afbeelding 1 en kaartbijlage 188835-S1.

Tabel 1.

RD-coördinaten (in x- en y)
per deellocatie.

Locatie 1	X	Y	Locatie 2	X	Y
NW	115.198	533.405	NW	115.240	533.169
NO	115.217	533.414	NO	115.322	533.186
ZW	115.217	533.348	ZW	115.264	533.090
ZO	115.240	533.359	ZO	115.339	533.117
Locatie 3	X	Y	Locatie 4	X	Y
NW	114.850	534.237	NW	115.570	533.187
NO	114.930	534.262	NO	115.619	533.200
ZW	114.863	534.167	ZW	115.578	533.151
ZO	114.952	534.185	ZO	115.628	533.165

2.1.2 Landschappelijke situatie

Tijdens de verschillende ijstijden in het Pleistoceen lag de zeespiegel minstens 120 m lager dan het huidige niveau doordat het zeewater was opgeslagen in grote ijskappen in Canada en Noord-Scandinavië. Het noordzeebekken lag grotendeels droog en er was sprake van een toendra-achtige vlakte, waar ook het onderzoeksgebied in Schagen onderdeel van uitmaakte. De Pleistocene zanden bestaan voornamelijk uit de Formatie van Twente. Door de relatief snelle temperatuurstijging aan het einde van het Pleistoceen (laat-Weichselien: circa 11.000 tot 9.000 v. Chr.) smolten de ijskappen en steeg het niveau van de zeespiegel sterk. De afnemende druk van de smeltende ijskappen leidde tot een stijging van de bodem in Scandinavië. Om het zogenaamde isostatische evenwicht in de aardkorst te compenseren, daalde hierdoor de bodem in Nederland. In het Nederlandse kustgebied vond dan ook een relatief grote zeespiegelstijging plaats.

Vooraf in het Atlanticum (7.000 tot 3.900 voor Chr.) wordt door een blijvende stijging van de zeespiegel een dik pakket afzettingen gevormd. Voor de kust van Noord-Holland lag echter een gesloten duinenboog door de relatief hoge ligging van het Pleistocene zand die ter hoogte van Alkmaar begon en doorliep tot en met Vlieland.¹ Hierdoor heeft het onderzoeksgebied vooral te maken gehad met het getijdengebied dat zich ten zuiden van Alkmaar vormde. Dit getijdebekken verplaatste zich door stijging van de zeespiegel steeds verder landinwaarts. Langs de randen van dit getijdebekken bevond zich een moerassige zone waar zich laagveen vormde (Basisveen).

Pas vanaf ongeveer 3900 voor Chr. stijgt de zeespiegel minder snel en werd de getijdegeul ten zuiden van Schagen langzaam opgevuld met zand en klei, zogenaamd klastisch materiaal. In de lagune achter de kustlijn was opnieuw sprake van veengroei (Hollandveen) in de voormalige getijdenbekkens. Omdat de kustlijn nog niet geheel gesloten was (de zeegaten van Bergen en van Alkmaar zijn nog open) en de zeespiegel nog wel steeg, heeft de zee de laagveenmoerassen van tijd tot tijd weggeslagen. Hierdoor kon het achterliggende gebied ontwateren, daalde het oppervlak en werd het laagveen door de zee overstromd. Tijdens deze overstromingen werden klei en slib afgezet (Afzettingen van Naaldwijk, Laagpakket van Wormer, voorheen afzettingen van Calais). Deze afzettingen zorgden voor ophoging van het gebied waardoor de zee weer minder invloed kreeg en het veenmoeras zich opnieuw kon ontwikkelen. Door deze afwisseling ontstond een gelaagd pakket van veen en klei- en zandafzettingen doorsneden met

¹ Berendsen 2004: 229; Schoorl & Beekman 2005: 41, 68.

getijdengeulen. Van deze geulen zijn twee hoofdtakken in Noord-Holland te onderscheiden². Één van de zijtakken heeft in de richting van Schagen gelegen. Op de geomorfologische kaart is ten zuidoosten van het onderzoeksgebied een dergelijke kreekkrug aanwezig. Het is mogelijk dat deze kreekkrug doorloopt en zich ook in het onderzoeksgebied bevindt.

In ongeveer 1.600 voor Chr. sloot het zeegat van Bergen zich en heeft de zee geen invloed meer op het achterliggende gebied van geulen, kwelders en laagveen. Er vonden geen grote inbraken meer plaats en de veenmoerassen veranderden in hoogveenkussens die boven het grondwaterniveau lagen. In de eerste eeuwen na het begin van de jaartelling was het gehele gebied bedekt met veen. In de late Middeleeuwen ontstonden echter weer zeegaten (Marsdiep, Heersdiep en de Zijpe) waardoor de invloed van de zee op het gebied weer toenam en aan de veengroei een einde kwam. Er werden zavel en kleiën afgezet die behoren tot de Rekere afzettingen (lokaal ook wel *pikklei* genoemd). De dikte van dit pakket kan per locatie variëren van 80 tot 120 cm. De afzetting van deze klei werd versterkt door de daling van de bodem vanwege de ontwatering van het gebied voor de veenontginning³.

Geomorfologie

Op de geomorfologische kaart is het plangebied niet gekarteerd, maar Schagen wordt omgeven door valaktes van getijdenafzettingen (code 2M35), getij-inversieruggen (code 3K33), zee-erosiegeulen (code 2R14) en vlaktes van doorbraakafzettingen (code 2M29). Dergelijke bodems worden dan ook binnen het plangebied verwacht.

Bodem

Op de bodemkaart is het plangebied niet gekarteerd, maar Schagen wordt omgeven door zeekleigronden bestaande uit klei, lichte en zware zavel (kalkarme en kalkrijke poldervaaggronden). Waarschijnlijk worden deze bodems ook in het plangebied aangetroffen.

Grondwater

In de omgeving van het plangebied komen grondwatertrappen III en V voor, hetgeen betekent dat de hoogste grondwaterstand (winter) zich tussen de 25 en 40 cm -mv bevindt. De laagste grondwaterstand (zomer) ligt tussen 80 tot 160 cm -mv.

2.1.3 Bewoningsgeschiedenis

Het kustgebied wordt gekenmerkt als een dynamische omgeving die van oudsher de mens heeft aangetrokken vanwege de diversiteit van het landschap. In West-Friesland is bewoning geweest in het Laat-Neolithicum en in de Bronstijd. In het Laat-Neolithicum zijn enkele vindplaatsen bekend in vooral het oosten van West-Friesland.

De Laat-Neolithische bewoning werd afgebroken door een periode waarbij de zee weer actiever werd. Omdat vervolgens het zeegat van Bergen afgesloten werd, verminderde de invloed van de zee. Hierdoor werd bewoning mogelijk op de hoger gelegen droge kreekruigen in een vrij nat landschap (wetlands). Bewoningssporen uit de vroege en vooral Midden en Late Bronstijd laten zien dat de mogelijkheden van het diverse leefmilieu aantrekkelijk waren voor de toenmalige bewoners. Na de Bronstijd was

² Pons en Wiggers 1960: 32; Berendsen 2004: 243; <http://home.tiscali.nl/~wr2777/Kwaad-Public.htm>.

³ Van Gijssel en van der Valk 2005: 69; STIBOKA 1995: 29-32; Wullink 2007: 6.

bewoning in het West-Friese land door verhoging van de grondwaterstand en toenemende vernatting niet meer mogelijk. Voor Schagen geldt echter dat er aanwijzingen zijn dat hier in de IJzertijd wel bewoning heeft plaatsgevonden. De afwatering in dit gebied was beter geregeld door het riviertje de Reke, waardoor van minder wateroverlast sprake is geweest dan in het meer oostelijk gelegen gebied (Medemblik, Wervershoof, etc)⁴.

Ook in de Romeinse tijd zijn in Schagen sporen van bewoning aangetroffen. Er zijn aanwijzingen dat de inheemse bevolking handelscontacten had met de Romeinen.

2.1.4 Historische situatie en mogelijke verstoringen

In 989 wordt voor het eerst melding gemaakt van Schagen; er worden verschillende hoeven overgemaakt aan de abdij van Egmond. Gedurende de Middeleeuwen heeft Schagen zich steeds moeten beschermen tegen het water en bouwden de bewoners hun huizen op terpen om wateroverlast te voorkomen. Om de toenemende invloed van zeewater dat via de opening in de duinen bij Zijpe naar binnen kwam te beperken, ontstond een stelsel van allerlei dijken. Vermoedelijk werden deze dijken rond 1250 samengevoegd tot de West-Friese omringdijk. Schagen ligt nog net binnen deze dijk⁵.

Van belang voor het huidige onderzoek is het Slot van Schagen en de 15^e-eeuwse kerk aan de Markt (voor meer informatie hierover wordt verwezen naar Dijkstra e.a., 2000). Slot Schagen bevindt zich even ten zuiden van deze middeleeuwse kerk op de hoek van de Hofstraat en de Torenstraat en net ten zuidwesten van deellocatie 1. Het terrein van de hoofdburcht is, behalve aan de noordzijde, omgracht geweest en in de noordoost en noordwesthoek bevinden zich twee ronde hoektorens. De hoofdburcht meet circa 30 x 40 m. Tot aan de herbouw enige jaren geleden waren de twee hoektorens de enige overblijfselen van het voormalige Slot van Schagen en diende het terrein als parkeerterrein. Uit de historische bronnen en overige literatuur (o.a. Van Benthem e.a., 2004) blijkt dat in 1390 in opdracht van Albrecht van Beieren, graaf van Holland en Zeeland, een stenen huis is gebouwd dat tussen 1427 en 1440 is verbouwd tot een vierkante burcht met voorburcht. Het poortgebouw en de voorburcht zijn echter weer gesloopt in 1658, waardoor het slot het karakter kreeg van een landhuis. Tussen 1676 en 1826 is het landhuis niet of slecht onderhouden, en nadat ingekwartierde Engelse soldaten het pand rond 1799 danig uitgewoond en vernield hadden, werd het slot in 1826 zorgvuldig gesloopt. Dit blijkt ook uit het archeologisch onderzoek dat hier in 2001 en 2002 door ADC is uitgevoerd (zie Van Benthem e.a., 2004). Daarnaast werd de gracht deels gedempt en is het binnenterrein opgehoogd met materiaal van een afgegraven terp. Daarna doet het terrein tot 1900 dienst als algemene begraafplaats, waarna de gemeente in 1931 de overgebleven torens laat restaureren. Het terrein heeft daarna, tot aan 2001, dienst gedaan als stadspark en parkeerterrein.

De oudste detailkaart van de deelgebieden zijn de minuutplannen uit ongeveer 1830⁶. De kern van Schagen is dan nog veel kleiner dan tegenwoordig en deellocaties 2, 3 en 4 liggen in het buitengebied en hebben een agrarische functie. Ook op kaarten uit circa 1850 en 1900 (de historische gemeenteatlas van Kuyper, de Bonnekaarten van rond 1900 en de Grote Historische Atlas van Noord-Holland) zijn deellocatie 2 t/m 4 in gebruik als weide- of akkergrond. Op de topografische kaart van 1952 is te zien dat de bebouwing

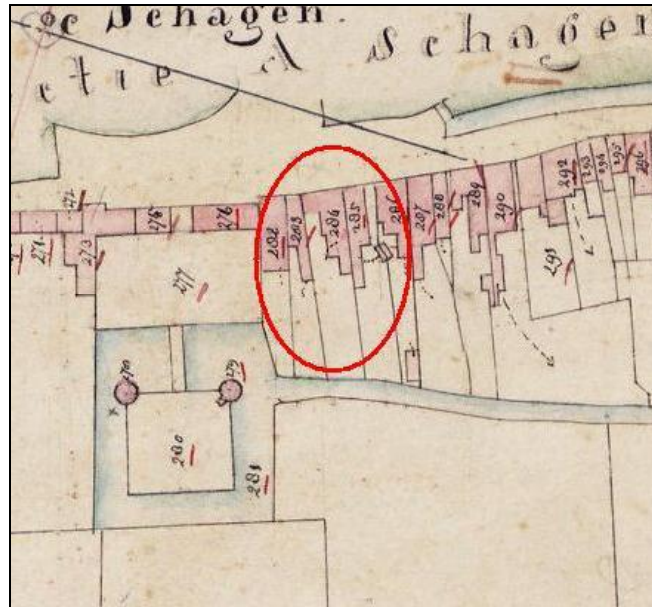
⁴ <http://home.tiscali.nl/~wr2777/Kwaad-Public.htm>

⁵ Alders & Husken 2007: 33; <http://home.tiscali.nl/~wr2777/Kwaad-Public.htm>

⁶ www.watwaswaar.nl; Sectie A, blad 1; sectie E, blad 2 en sectie C, blad 1.

rondom Schagen snel toeneemt, maar dat deellocaties 2 en 3 nog steeds onbebouwd zijn. Deellocatie 4 is echter in deze periode al bebouwd. Op de topografische kaart van 1961 is te zien dat de bebouwing is uitgebreid en dat locatie 2 ondertussen is bebouwd. Locatie 3 blijft echter in gebruik als weide- en/of akkerland. Op de topografische kaart van 1971 is te zien dat de omgeving van deellocatie 3 al bouwrijp is gemaakt en dat ten westen al bebouwing aanwezig is. Op de topografische kaart van 1983 is ook deellocatie 3 geheel bebouwd.

Op de minuutplan van circa 1830 is te zien dat deellocatie 1 in deze periode mogelijk (deels) is bebouwd (zie afbeelding 2). Slot Schagen is nog geheel aanwezig, alsmede een lange toegangssloot tot de omgrachting van het slot. Rond 1900 blijkt er veel te zijn veranderd. Van Slot Schagen is nagenoeg geen spoor meer te bekennen en de huidige Torenstraat is aanwezig. Het gebied lijkt grotendeels onbebouwd te zijn, maar binnen de huidige bebouwing lijkt in deze periode een klein bouwsel (mogelijk een schuurtje?) te hebben gestaan. Op de topografische kaart van 1952 is te zien dat de huidige situatie min of meer is bereikt. De huidige bebouwing is dan al gerealiseerd.

Afbeelding 2.

Detail uit de minuutplan van 1811-1832, met daarop aangegeven de globale ligging van deellocatie 1.

2.1.5 Huidig en toekomstig gebruik

Huidig gebruik plangebied

Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Schagen. De verschillende deellocaties zijn dan ook in meer of mindere mate bebouwd en bestraat. Soms is sprake van grasvelden en/of plantsoenen.

Consequenties toekomstig gebruik

De sloop van de bestaande bebouwing en de nieuwbouw van woningen en appartementen binnen de vier deellocaties zal gepaard gaan met bodemverstorende werkzaamheden (zoals graafwerk). Tijdens het opstellen van dit bureauonderzoek is nog niet bekend hoe diep de verstoringen gaan worden. Het is echter te verwachten dat hierbij eventueel aanwezige archeologische waarden zullen worden verstoord of vernietigd.

2.2 Bekende archeologische waarden

2.2.1 Archeologische monumenten

In en rondom Schagen zijn verschillende archeologische vindplaatsen bekend. In de directe omgeving van de deelgebieden zijn 4 archeologische monumenten (AMK-terreinen) bekend: AMK-terrein 13196 betreft een terrein van archeologische waarde waar bewoningssporen zijn aangetroffen uit de Romeinse tijd. Dit terrein is niet ver ten oosten van locatie 3 gelegen. AMK-terrein 14800 betreft een terrein van hoge archeologische waarde uit de Late Middeleeuwen - Nieuwe tijd. Het betreft hier de historische stadskern van Schagen. Alle locaties, maar met name deellocaties 1 en 3, zijn in of in de directe nabijheid van dit archeologische terrein gelegen. Binnen de historische kern van Schagen, en in de directe nabijheid van deellocatie 1, bevinden zich daarnaast nog twee AMK-terreinen van hoge waarde uit de Late Middeleeuwen. Het gaat hier om AMK-terrein 1750 (de Markt; het terrein van de huidige Schager kerk) en AMK-terrein 10559 (het Slotplein; (de nieuwbouw van) het Slot van Schagen).

Voor een overzicht van de aanwezige AMK-terreinen in de omgeving van de deelgebieden wordt verwezen naar bijlage 3a en kaartbijlage 188835-RACM.

2.2.2 Archeologische waarnemingen

In het zelfde gebied zijn momenteel vrij veel archeologische waarnemingen bekend (zie bijlage 3b). Zowel de vondstomstandigheden als de aangetroffen perioden en vindplaatstypen zijn divers, alhoewel vondsten uit de Middeleeuwen het meest voorkomen. De oudste vondst dateert uit het Paleolithicum en betreft menselijk botmateriaal. Het is bij de opgraving van het Slot van Schagen in het centrum te voorschijn gekomen uit een opgebrachte laag van een nabijgelegen terp (waarnemingsnummer 56983). Ook in het oostelijk gedeelte van de stadskern is bot uit het Paleolithicum te voorschijn gekomen, de exacte herkomst van de laag waarin het bot is aangetroffen is niet duidelijk (waarnemingsnummer 403360).

Verder zijn er waarnemingen uit diverse perioden gedaan. Tijdens een klein onderzoek door plaatselijke amateur-archeologen zijn vondsten en paalsporen aangetroffen uit de Vroege Bronstijd (waarnemingsnummer 4878). Eveneens ten noordoosten van het plangebied zijn verschillende waarnemingen (45248, 48215, 48766, 48780, 59070) gedaan waarbij materiaal uit de IJzertijd en de Romeinse tijd wijzen op bewoning in het gebied. Op basis van het booronderzoek dat is uitgevoerd door RAAP wordt de kern van deze vindplaats meer naar het westen vermoed. Gezien de geomorfologie van het landschap met de kreekruig in het zuidoosten kan de kern ook in die richting liggen. Waarnemingen met Middeleeuwse vondsten zijn voornamelijk in het centrum van Schagen en bij de verschillende terpen gedaan. In het centrum van Schagen is door het ADC onderzoek gedaan naar het slot van Schagen, dat vanaf ongeveer 1450 wordt gedateerd (Van Benthem e.a, 2004). Van de hoofdburcht zijn alleen de onderkant van de funderingen, de gracht en brug aangetroffen (waarnemingsnummers 37942, 56983 en 57011). Voor deellocaties 3 en 4 zijn daarnaast waarnemingsnummers 42779, 15061, 14958, 15000 en 40018 van belang: het gaat hierbij om archeologische resten en/of sporen uit de Romeinse tijd en de Late Middeleeuwen.

Voor een overzicht van in de omgeving van de deelgebieden aanwezige waarnemingen wordt verwezen naar bijlage 3b en kaartbijlage 188835-RACM.

2.3 Archeologische verwachting

2.3.1 IKAW

De Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) is een door de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) opgestelde kaart waarop aan de hand van eerder gedane archeologische waarnemingen en de bodemkundige gegevens is aangegeven wat de kans is in een bepaald gebied archeologie aan te treffen: laag, middelhoog of hoog. Zoals de naam al aangeeft gaat het hier - vanwege schaal en extrapolatie - slechts om een ruwe indicatie.

Volgens de IKAW valt deellocatie 1 binnen een gebied met een hoge trefkans op archeologische waarden. Deellocaties 2, 3 en 4 vallen in een gebied met een middelhoge trefkans op archeologische resten (zie kaartbijlage 188835-RACM). Deze verwachting is gebaseerd op de ligging van het gebied ten opzichte van een getijdegeul iets ten zuidoosten van het plangebied, de bodemopbouw, geomorfologie en de aanwezigheid van bekende vindplaatsen in de (directe) omgeving.

2.3.2 Gespecificeerde archeologische verwachting

De gespecificeerde archeologische verwachting is gebaseerd op de bovenstaande geo(morfo)logische, bodemkundige, historische en archeologische informatie en gaat uit van een intact bodemprofiel.

datering

In het plangebied worden met name archeologische resten uit de periode IJzertijd/Romeinse tijd en de (late) Middeleeuwen verwacht. Resten uit het Laat-Neolithicum/Bronstijd kunnen echter niet worden uitgesloten.

complextypen

Het plangebied ligt in de ontgonnen polders binnen de West-Friese omringdijk. Dit gebied is vanaf de Middeleeuwen ontgonnen en in gebruik genomen als weide- en akkerland. Er kunnen in het plangebied dan ook sporen van verkavelings- en greppelsystemen worden aangetroffen. Voordat de aanleg van dijken en wallen heeft plaatsgevonden, was bewoning voornamelijk geconcentreerd op de hoger gelegen gebieden. Het is niet duidelijk of de deelgebieden zelf op een hoger gelegen kreekrug zijn gesitueerd. Indien dat het geval is, kunnen bewoningssporen en/of graven vanaf de Bronstijd tot en met de Romeinse tijd worden aangetroffen. De kans dat zich binnen locatie 1, gelegen nabij het Slot van Schagen en de restanten van de Middeleeuwse kerk van Schagen (aan de Markt), archeologische resten bevinden uit de Middeleeuwen en de Nieuwe tijd wordt hoog ingeschat.

omvang

In het plangebied kunnen nederzettingssporen worden verwacht met een omvang van enige tientallen tot honderden m². Grafheuvels kunnen een diameter van minimaal 5 m hebben.

diepteligging

De archeologische resten worden vanaf het maaiveld tot op een diepte van maximaal 280 m - mv (tot op de wadafzettingen) verwacht.

locatie

Binnen het gehele plangebied kunnen vondsten en/of sporen worden aangetroffen.

uiterlijke kenmerken

Neolithicum tot en met Romeinse tijd: in principe zijn alle mogelijke spoor- en vondstcategorieën denkbaar. Nederzettingssporen, bestaande uit paalkuilen, greppels en afvalkuilen, alsmede aardewerk, vuursteen etc. Ook kunnen er eventueel (de zolen van geëgaliseerde) grafheuvels aanwezig zijn.

Middeleeuwen - Nieuwe tijd: Resten van ontginnings- en agrarische activiteiten. O.a. greppels en palenrijtjes, maar ook resten die samenhangen met Slot Schagen (zoals omgrachtingen, sloten etcetera).

mogelijke verstoringen

Het gebied is tot in de 20^e eeuw vrijwel uitsluitend gebruik geweest als akkerland en weidegrond: Schagen is pas in de laatste decennia sterk uitgebreid. Rondom de bestaande gebouwen bij het plangebied is het mogelijk dat verstoringen in de bodem hebben plaatsgevonden. Dit geldt zeker voor deelgebieden 2 t/m 4. Deelgebied 1 heeft langer deelgemaakt van de historische kern van Schagen, waardoor hier zeker een oude, antropogene, ophogingslaag kan worden verwacht.

2.4 Advies voor vervolgonderzoek

Vooralsnog geldt voor het plangebied een middelhoge tot hoge archeologische verwachting. Het is niet duidelijk of de kreekrug die in het zuidwesten ligt doorloopt tot aan het plangebied. Met een verkennend booronderzoek kan dit nader worden vastgesteld. Tevens kan daarmee ook meer inzicht worden verkregen over de mate waarin de bodem is verstoord.

Gezien het kleine oppervlak van de verschillende deellocaties is ervoor gekozen om binnen elke deellocatie 5 boringen te zetten. In veel gemeentes en provincies is dit het minimale aantal boringen per plan- of deelgebied. Feitelijk betreft het veldonderzoek hiermee een verkennend booronderzoek.

3 Veldonderzoek

3.1 Doel- en vraagstelling

Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen van de archeologische verwachting op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek. Het uitgevoerde booronderzoek heeft een karterend karakter om eventuele vindplaatsen op te sporen en de bodemgesteldheid in het plangebied vast te stellen. De volgende vragen zijn voor dit onderzoek van toepassing:

1. Wat is de bodemopbouw van het plangebied?
2. Zijn er aanwijzingen voor bodemverstoringen? Zo ja, tot hoe diep reikt deze verstoring?
3. Zijn er binnen het plangebied archeologische indicatoren aangetroffen die kunnen wijzen op een archeologische vindplaats?
4. Indien er archeologische lagen aanwezig zijn, op welke diepte bevinden die zich en wat is de maximale diepte?
5. Waaruit bestaat of bestaan deze archeologische laag of lagen?
6. In welke mate stemmen de resultaten van het veldwerk overeen met de verwachtingen van de bureaustudie?
7. Wat zijn de aanbevelingen? Is verder onderzoek noodzakelijk? En zo ja, waaruit kan deze bestaan?

3.2 Onderzoeksofzet en werkwijze

Er is voor gekozen om in eerste instantie een karterend booronderzoek uit te voeren met als doel het toetsen van het verwachtingsmodel uit de bureaustudie, het bepalen van de bodemgesteldheid en om eventuele verstoringen in kaart te brengen. Daarnaast dient het onderzoek om eventuele archeologische indicatoren op te sporen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats.

Conform het landelijk en provinciaal beleid, de Leidraden van het SIKB (zie o.a. Tol et al 2004) en de offerte zijn binnen elke deellocatie 5 boringen gezet⁷ met een maximale diepte van 340 cm - mv. De boringen zijn gezet min of meer willekeurig maar zoveel mogelijk in een driehoeksgrid en met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm. De boorkernen zijn visueel geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren zoals aardewerk, bot, houtskool, verbrande leem, vuursteen, etc. De boringen zijn beschreven volgens NEN 5104 en de bodemkundige kenmerken zoals bodemhorizonten. De bodemprofielen zijn in bijlage 4 opgenomen. Voor de locatie van de boorpunten wordt verwezen naar kaartbijlage 188835-S1.

Het booronderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de KNA voor booronderzoek VS03 (KNA versie 3.1). Het veldwerk is in oktober 2008 uitgevoerd en duurde in totaal één dag.

⁷ Binnen deellocatie 1 zijn vanwege de aanwezigheid van een ondergrondse tank en een granieten toegangstrap in totaal 4 boringen gezet.

3.3 Resultaten

3.3.1.1 Deellocatie 1 (Markt 18)

Bodemopbouw

De bodem binnen deellocatie 1 (boringen 101 t/m 104) kenmerkt zich door een 175 à 205 cm dikke ophogingslaag bestaande uit zwak of matige dan wel sterk siltige klei. Dit pakket bevat veelal baksteen, kolengruis en puin. De top van dit pakket is veelal zandiger van aard en is veelal matig humeus (de A-horizont of bouwvoor). Onder deze ophogingslaag bevindt zich in boringen 101 en 103 een respectievelijk 50 en 30 cm dikke laag sterk kleiig veen of matig tot sterk humeuze (venige) klei. De top hiervan is veelal verstoord, blijkens de aanwezigheid van puin en baksteen. Hieronder, en in boring 102 direct onder de kleiige ophogingslaag, bevindt zich zeer fijn, matig siltig, neutraalgrijs zand. Vaak werden hierin kleilensjes aangetroffen. Dieper neemt de aanwezigheid van dergelijke kleibandjes snel af.

Deze afzettingen zijn ook aanwezig in boring 104, maar daar worden ze aangetroffen op een diepte van 285 cm - mv. In deze boring wordt direct onder de kleiige bovenlaag matig grof zand aangetroffen met laagjes klei. Op een diepte van 240 tot 275 cm - mv bevindt zich hier een ogenschijnlijk intacte, mineraalarme, matig riethoudende veenlaag.

De (sub)recente verstoringsdiepte bedraagt tussen de 60 en 170 cm - mv.

Archeologie

Afgezien van het kleiige, antropogene, ophogingspakket dat binnen deze locatie aanwezig is (met baksteen en puinresten), zijn er in boring 101 op een diepte van 175 - 195 cm (in het veen) kleine fragmenten aardewerk en bot aangetroffen. In boringen 102 t/m 104 werd hiernaast op een diepte variërend van 100 à 205 cm - mv een kleine hoeveelheid fosfaat aangetroffen.

Conclusies

Geconcludeerd kan worden dat het bovenstaande bodemprofiel geïnterpreteerd kan worden als een pakket overstroming- en kwelderafzettingen (Laagpakket van Wormer), waarbinnen zich een geërodeerd (verspoeld) restant van het oorspronkelijk aanwezige veenpakket (Hollandveen) aanwezig is. De top van deze afzettingen is verstoord dan wel opgehoogd met materiaal dat weliswaar sterk is verweerd, maar waarschijnlijk te dateren valt in de (Late) Middeleeuwen en/of de Nieuwe tijd en daarmee gerelateerd kan worden aan historische centrum van Schagen en de nabijheid van het Slot van Schagen. Het is ook mogelijk dat de aangetroffen ophogingslaag van elders afkomstig is, zoals dat bij het Slot van Schagen het geval bleek te zijn (zie o.a. Van Benthem, 2004). De aanwezigheid van enkele indicatoren versterkt deze opvatting, en kunnen wijzen op de aanwezigheid van archeologische resten en/of sporen in de bodem. De zandige afzettingen in de ondergrond kunnen worden geïnterpreteerd als wadafzettingen (tevens behorende tot het laagpakket van Wormer).

3.3.1.2 Deellocatie 2 (Laurierstraat)

Bodemopbouw

De bodem binnen deellocatie 2 (boringen 201 t/m 205) kenmerkt zich door een 10 à 20 cm dikke bouwvoor bestaande uit zeer fijn, matig siltig, matig humeus, bruingrijs zand.

Hieronder bevinden zich tot op een diepte van 50 à 130 cm - mv één of meerdere zandlagen die veelal puin- of baksteenhoudend zijn. Dit pakket kenmerkt zich tevens door de aanwezigheid van schelpenresten en verslagen veen.

Onder dit pakket bevindt zich een 15 à 95 cm dik pakket bestaande uit één of meerder lagen zwak siltige tot sterk zandige, soms zwak humeuze, donkergrijze klei met veenbrokken (verslagen veen). Daaronder, op een diepte variërend van 140 à 200 cm - mv, is in alle boringen zeer fijn, matig siltig, neutraalgrijs zand aangetroffen.

De (sub)recente verstoringsdiepte bedraagt tussen de 20 en 70 cm - mv.

Archeologie

Er zijn binnen deellocatie 2 geen archeologische indicatoren aangetroffen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van archeologische resten en/of sporen in de bodem.

Conclusies

Geconcludeerd kan worden dat het bovenstaande bodemprofiel geïnterpreteerd kan worden als een pakket overstroming- en kwelderafzettingen (Laagpakket van Wormer), waarbinnen zich een geërodeerd (verspoeld) restant van het oorspronkelijk aanwezige veenpakket (Hollandveen) aanwezig is (veenbrokken; verslagen veen). De top van deze afzettingen is verstoord. De zandige afzettingen in de ondergrond kunnen worden geïnterpreteerd als wadafzettingen (tevens behorende tot het laagpakket van Wormer).

3.3.1.3 Deellocatie 3 (Sportlaan)

Bodemopbouw

De bodem binnen deellocatie 3 (boringen 301 t/m 305) kenmerkt zich, evenals deellocatie 2, door de aanwezigheid van een pakket zwak, matig of siltige, soms roesthoudende, grijsbruine tot neutraalgrijze klei (soms met zandlaagjes). Plaatselijk werden hierin opnieuw veenbrokken (verslagen veen) aangetroffen. De top van dit pakket is tot op een diepte van 20 à 70 cm - mv verstoord; in boring 304 is hiernaast sprake van een ophogingslaag bestaande uit cunetzand.

Op een diepte van 110 à 280 cm - mv is opnieuw zeer fijn, matig siltig, neutraalgrijs zand aangetroffen. Plaatselijk werden hierin dunne of wat dikkere kleilaagjes aangetroffen.

De (sub)recente verstoringsdiepte bedraagt tussen de 20 en 170 cm - mv.

Archeologie

Er zijn binnen deellocatie 3 geen archeologische indicatoren aangetroffen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van archeologische resten en/of sporen in de bodem.

Conclusies

Geconcludeerd kan worden dat het bovenstaande bodemprofiel geïnterpreteerd kan worden als een pakket overstroming- en kwelderafzettingen (Laagpakket van Wormer), waarbinnen zich een geërodeerd (verspoeld) restant van het oorspronkelijk aanwezige veenpakket (Hollandveen) aanwezig is (veenbrokken; verslagen veen). De top van deze afzettingen is verstoord. De zandige afzettingen in de ondergrond kunnen worden geïnterpreteerd als wadafzettingen (tevens behorende tot het laagpakket van Wormer).

3.3.1.4 Deellocatie 4 (Nijverheidsstraat)

Bodemopbouw

De bodemopbouw binnen deellocatie 4 (boringen 401 t/m 405) kenmerkt zich door de aanwezigheid van een 15 à 70 cm dikke laag zeer fijn, matig siltig, zwak tot sterk humeus, donkerbruin tot licht bruin (cunet) zand. Plaatselijk werden hierin puin- en baksteenresten en zelfs plastic aangetroffen. De bodem op deze locatie is plaatselijk tot op een diepte van 115 cm - mv verstoord.

Onder dit pakket bevinden zich één of meerdere zwak tot matig zandige of siltige kleilagen, waarin soms wat puin is aangetroffen (in de top). Onderin bevinden zich veel veenresten of -brokken. De ondergrond bestaat uit zeer fijn, matig siltig, neutraalgrijs zand waarin plaatselijk kleilensjes zijn aangetroffen. De diepte waarop deze afzettingen werden aangetroffen varieert tussen 110 en 155 cm - mv.

De (sub)recente verstoringdiepte bedraagt tussen de 60 en 115 cm - mv.

Archeologie

Er zijn binnen deellocatie 4 geen archeologische indicatoren aangetroffen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van archeologische resten en/of sporen in de bodem.

Conclusies

Geconcludeerd kan worden dat het bovenstaande bodemprofiel geïnterpreteerd kan worden als een pakket overstroming- en kwelderafzettingen (Laagpakket van Wormer), waarbinnen zich een geërodeerd (verspoeld) restant van het oorspronkelijk aanwezige veenpakket (Hollandveen) aanwezig is (veenbrokken; verslagen veen). De top van deze afzettingen is verstoord. De zandige afzettingen in de ondergrond kunnen worden geïnterpreteerd als wadafzettingen (tevens behorende tot het laagpakket van Wormer).

4 Conclusies en advies

4.1 Conclusie en advies voor vervolgonderzoek

Het gebied waarin het plangebied ligt (West-Friesland) maakt(e) deel uit van een kustgebied dat wordt gekenmerkt als een dynamische omgeving die van oudsher de mens heeft aangetrokken vanwege de diversiteit van het landschap. In West-Friesland is bewoning geweest vanaf het Laat-Neolithicum en in de Bronstijd.

De Laat-Neolithische bewoning werd afgebroken door een periode waarbij de zee weer actiever werd. Omdat vervolgens het zeegat van Bergen afgesloten werd, verminderde de invloed van de zee. Hierdoor werd in een weliswaar vrij nat landschap (wetlands) bewoning mogelijk op de hoger gelegen droge kreekruggen. Bewoningssporen uit de vroege en vooral Midden en Late Bronstijd laten zien dat de mogelijkheden van het diverse leefmilieu aantrekkelijk waren voor de toenmalige bewoners. Na de Bronstijd was bewoning in het West-Friese land door verhoging van de grondwaterstand en toenemende vernatting niet meer mogelijk. Voor Schagen geldt echter dat er aanwijzingen zijn dat hier in de IJzertijd wel bewoning heeft plaats gevonden. De afwatering in dit gebied was beter geregeld door het riviertje de Reke, waardoor van minder wateroverlast sprake is geweest als in het meer oostelijk gelegen gebied (Medemblik, Wervershoof, etc)⁸. Ook in de Romeinse tijd zijn in Schagen sporen van bewoning aangetroffen.

Het plangebied ligt tegenwoordig in de ontgonnen polders binnen de West-Friese omringdijk. Dit gebied is vanaf de Middeleeuwen ontgonnen en in gebruik genomen als weide- en akkerland. Er kunnen in het plangebied dan ook sporen van verkavelings- en greppelsystemen worden aangetroffen. Voordat de aanleg van dijken en wallen heeft plaatsgevonden, was bewoning voornamelijk geconcentreerd op de hoger gelegen gebieden. Het is niet duidelijk of het plangebied zelf op de hoger gelegen kreekrug is gesitueerd. Indien dat het geval is, kunnen bewoningssporen en/of graven vanaf de Bronstijd tot en met de Romeinse tijd worden aangetroffen.

De verwachte archeologische resten zijn echter sterk afhankelijk van de intactheid (en aard) van de natuurlijke afzettingen. Om de bovenstaande verwachtingen te toetsen heeft in oktober 2008 een karterend booronderzoek plaatsgevonden, met als doel het toetsen van het gespecificeerde verwachtingsmodel uit de bureaustudie, het bepalen van de bodemkwaliteit (gaafheid), het bepalen van de geomorfogenese van en de bodemopbouw- en kwaliteit (gaafheid) binnen het plangebied en om te bepalen of zich binnen het plangebied (een) vindplaats(en) bevindt of (kunnen) bevinden. Hieronder zullen de onderzoeksvragen van het karterende booronderzoek (zie paragraaf 3.1) beantwoord worden:

1. Wat is de bodemopbouw van het plangebied?

Voor de bodemopbouw wordt verwezen naar paragraaf 3.3.

2. Zijn er aanwijzingen voor bodemverstoringen? Zo ja, tot hoe diep reikt deze verstoring?

⁸ <http://home.tiscali.nl/~wr2777/Kwaad-Public.htm>

De bodem binnen het plangebied is tot op een diepte variërend van 20 tot 170 cm - mv verstoord. Het gaat hierbij om een antropogene bodemverstoring die het gevolg is van vroegere agrarische activiteiten en latere bodemverstoringende werkzaamheden (o.a. het bouwrijp maken van het terrein t.b.v. de huidige bebouwing in de directe omgeving van het plangebied en de aanleg van de huidige bebouwing. Hiernaast is er sprake van enige natuurlijke erosie. Het gaat dan met name om het geërodeerde veenpakket dat binnen het plangebied aanwezig is. Hiernaast blijkt dat veel onverstoorde lagen abrupt overgaan in een andere laag. Ook dit duidt op natuurlijke erosie. Daarbij moet vermeldt worden dat de verstoringdiepte binnen locatie 1 lastig te bepalen is omdat hier tevens sprake is van een oud ophogingspakket; een dergelijke laag is überhaupt verstoord.

3. Zijn er binnen het plangebied archeologische indicatoren aangetroffen die kunnen wijzen op een archeologische vindplaats?

Er zijn binnen deellocaties 2, 3 en 4 geen archeologische indicatoren aangetroffen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van een vindplaats. Binnen deellocatie 1 zijn, afgezien van de baksteen- en puinresten in de ophogingslaag (die mogelijk van elders afkomstig is), in boringen 101, 102 en 103 respectievelijk aardewerk en botresten alsmede fosfaatresten aangetroffen. Dergelijke indicatoren kunnen wijzen op menselijke aanwezigheid in het verleden. De nabijheid van het Slot van Schagen en de historische stadskern van Schagen verklaren dit echter wel. Er kan dan ook niet worden uitgesloten dat zich binnen deellocatie 1 (deels) intacte archeologische waarden bevinden. De diepte waarop deze zich kunnen bevinden is vanaf 175 - mv (in boring 101), 140 cm - mv (in boring 102), 100 cm - mv (in boring 103) en 190 cm - mv (in boring 104). Dieper dan de natuurlijke wadafzettingen worden dergelijke resten en/of sporen niet meer verwacht.

4. Indien er archeologische lagen aanwezig zijn, op welke diepte bevinden die zich en wat is de maximale diepte?

Er zijn geen archeologische lagen aangetroffen, met uitzondering van de antropogene ophogingslaag in deellocatie 1 en de fosfaathoudende kleilagen in boringen 102 - 104.

5. Waaruit bestaat of bestaan deze archeologische laag of lagen?

Zie hierboven.

6. In welke mate stemmen de resultaten van het veldwerk overeen met de verwachtingen van de bureaustudie?

Op basis van de bureaustudie luidde de verwachting dat zich binnen het plangebied mogelijk archeologische waarden zouden kunnen bevinden uit het Laat-Neolithicum en/of de Bronstijd en met name uit de periode IJzertijd/Romeinse tijd tot en met de Middeleeuwen. Hiernaast werd enige bodemverstoring verwacht die samenhangt met het agrarische verleden van het plangebied en als gevolg van de realisatie van de huidige bebouwing. Tenslotte werd er rekening mee gehouden dat zich binnen deellocatie 1 archeologische resten zouden kunnen bevinden die samenhangen met het nabijgelegen Slot van Schagen en de historische stadskern van Schagen.

Het veldonderzoek heeft aangetoond dat de bovenste 20 à 170 cm van het bodemprofiel binnen alle deellocaties inderdaad is verstoord. Het gaat hierbij echter vooral om de bouwvoor (A-horizont). Ook blijkt er sprake te zijn van enige natuurlijke erosie, en dan van met name het veenpakket. Ook duiden de scherpe en abrupte overgangen tussen de verschillende lagen aan dat tijdens overstromingen het aanwezige bodemprofiel is aangetast.

Hiernaast blijkt uit het booronderzoek dat er geen aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van intacte archeologische waarden in de ondergrond ter plaatse van deellocaties 2 - 4; hier zijn met uitzondering van wat baksteen- en puinresten in de bovengrond geen archeologische indicatoren aangetroffen. Ter plaatse van deellocatie 1 zijn echter enkele archeologische indicatoren aangetroffen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van een vindplaats. De kleine hoeveelheden aardewerk, bot en fosfaat geven echter nog te weinig aanknopingspunten om te bepalen wat er precies in de ondergrond aanwezig zijn en in welke staat deze verkeren.

Kortom, de kans op de aanwezigheid van een (intacte) vindplaats binnen deellocaties 2, 3 en 4 wordt laag ingeschat. De kans op de aanwezigheid van een (deels) intacte vindplaats ter plaatse van deellocatie 1 wordt op basis van de aangetroffen bodemopbouw en indicatoren kan echter niet worden uitgesloten.

7. Wat zijn de aanbevelingen? Is verder onderzoek noodzakelijk? En zo ja, waaruit kan deze bestaan?

Zie paragraaf 4.2.

4.2 Aanbevelingen

Op basis van het bureau- en veldonderzoek kan worden geconcludeerd dat de kans op de aanwezigheid van (intacte) archeologische waarden binnen deelgebieden 2 - 4 laag kan worden ingeschat. Op basis van de bovenstaande resultaten en conclusies wordt de noodzaak van nader archeologisch onderzoek binnen deze gebieden niet onderbouwd. Dientengevolge wordt aanbevolen het archeologische (voor)onderzoek hierbij af te sluiten en deellocaties 2 - 4 vrij te geven voor wat betreft archeologie.

Voor deelgebied 1 geldt dat hier weliswaar enkele archeologische indicatoren zijn aangetroffen, maar dat de aard van het bodemprofiel en de minimale hoeveelheid aardewerk, bot en met name fosfaat nog te weinig aanknopingspunten geven om te bepalen wat de aard en conserveringstoestand is van de eventueel aanwezige archeologische resten en/of sporen in de bodem. Nader onderzoek zal noodzakelijk moeten zijn om hierin duidelijkheid te verschaffen. Dientengevolge wordt aanbevolen om een proefsleuvenonderzoek ter plekke van deelgebied 1 uit te laten voeren indien deze werkzaamheden dieper reiken dan de diepte waarop de indicatoren zijn aangetroffen: 175 - mv (in boring 101), 140 cm - mv (in boring 102), 100 cm - mv (in boring 103) en 190 cm - mv (in boring 104). Dieper dan de natuurlijke wadafzettingen worden dergelijke resten en/of sporen niet meer verwacht.

De implementatie van de bovenstaande aanbeveling is afhankelijk van het oordeel van het bevoegd gezag, in deze de gemeente Schagen.

Advies voor vervolgonderzoek

Geadviseerd wordt om :

- 1) deellocaties 2, 3 en 4 vrij te geven voor wat betreft archeologie en
- 2) ter plekke van deellocatie 1 een proefsleuvenonderzoek uit te laten voeren indien de bodemverstoring dieper reikt dan de diepte waarop de indicatoren zijn aangetroffen.

Altijd bestaat er de mogelijkheid dat er tijdens graafwerkzaamheden in het plangebied toch (losse) sporen en/of vondsten worden aangetroffen. Het betreft dan vaak kleine sporen of resten die niet door middel van een booronderzoek kunnen worden opgespoord. Indien dergelijke sporen worden aangetroffen bestaat er een wettelijke verplichting tot het binnen drie dagen melden aan de Minister van OC&W (de Monumentenwet, artikel 53). Een vondstmelding bij de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM: www.racm.nl) voorziet in deze verplichting.

Literatuur en geraadpleegde bronnen

Alders, G.P., S. Husken, 2007. Beleidsnota Archeologie 2007 (SCENH-rapport cultuurhistorie 28), Wormer.

Bentham, A. van en J. Dijkstra, 2004. Schagen, Slot Schagen: Aanvullend Archeologisch Onderzoek en Archeologische Begeleiding (ADC Rapport 198), Bunschoten.

Berendsen, H.J.A. 2004 (4^e druk). De vorming van het land. Inleiding in de geologie en geomorfologie. Assen, Van Gorcum.

Dijkstra, J. en J.E.Robb, 2000. Archeologisch Onderzoek op de Markt in Schagen (ADC Rapport 18), Bunschoten.

Gijssels, K. van, B. van der Valk, 2005. Aangespoeld, gestuwd en verwaaid: de wording van Nederland, in: L.P. Louwe Kooijmans, P.W. van den Broeke, H. Fokkens, A. van Gijn Nederland in de prehistorie, Amsterdam.

Pons, L.J., A.J. Wiggers, 1960, De Holocene wordingsgeschiedenis van Noord-Holland en het Zuiderzeegebied, Wageningen.

Schoorl, H., F. Beekman, 2005 (9de druk). Duinlandschap in: Barends, S. et al Het Nederlandse landschap. Een historisch-geografische benadering, Utrecht.

STIBOKA, 1995. Bodemkaart van Nederland 1:50.000. Toelichting bij de kaartbladen 9W, 14W, 14O, 15W en 19W, STIBOKA, Wageningen.

Teekens, P.C. en M.H. Arkema, 2008. Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek voor de verbinding Christoffelhof/Langestraat te Schagen (Archeologische Rapporten Oranjewoud 2008/70), Heerenveen.

Tol, A. & P. Verhagen. 2004. Optimale en standaard boormethoden in: A. Tol e.a. Prospectief boren. Een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. Amsterdam, (RAAP-rapport 1000), Amsterdam, 63-81.

Wullink, A.J., 2008. Een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen aan de Burgerweg te Burgerbrug, gemeente Zijpe (N.H.) (ARC-rapport 2007-64), Geldermalsen.

Kaarten

Topografische kaart 1:25000 (<http://kadata.kadaster.nl>)

Bodemkaart van Nederland, 1:50000

Minuutplan gemeente Bergen (<http://www.watwaswaar.nl>)

Grote Historische Provincie Atlas Noord-Holland 1849-1859

Internet

ARCHIS: www.archis.nl

IKAW: www.archis.nl

<http://home.tiscali.nl/~wr2777/Kwaad-Public.htm>

www.watwaswaar.nl

www.dinoloket.nl

Bijlage 1 : Archeologische perioden

Bijlage 1 : Archeologische perioden

Als bijlage op de resultaten en verzamelde gegevens wordt hieronder een algemene ontwikkeling van de bewonersgeschiedenis in Nederland geschetst.

Gedurende het **Paleolithicum** (300.000-8800 voor Chr.) hebben moderne mensen (homo sapiens) onze streken tijdens de warmere perioden wel bezocht, doch sporen uit deze periode zijn zeldzaam en vaak door latere omstandigheden verstoord. De mensen trokken als jager-verzamelaars rond in kleine groepen en maakten gebruik van tijdelijke kampementen. De verschillende groepen jager-verzamelaars exploiteerden kleine territoria, maar verbleven, afhankelijk van het seizoen, steeds op andere locaties.

In het **Mesolithicum** (8800-4900 voor Chr.) zette aan het begin van het Holoceen een langdurige klimaatsverbetering in. De gemiddelde temperatuur steeg, waardoor geleidelijk een bosvegetatie tot ontwikkeling kwam en de variatie in flora en fauna toenam. Ook in deze periode trokken de mensen als jager-verzamelaars rond. Voorwerpen uit deze periode bestaan voornamelijk uit voor de jacht ontworpen vuurstenen spitsjes.

De hierop volgende periode, het **Neolithicum** (5300-2000 voor Chr.), wordt gekenmerkt door een overschakeling van jager-verzamelaars naar sedentaire bewoners, met een volledig agrarische levenswijze. Deze omwenteling ging gepaard met een aantal technische en sociale vernieuwingen, zoals huizen, geslepen bijlen en het gebruik van aardewerk.

Door de productie van overschot kon de bevolking gaan groeien en die bevolkingsgroei had tot gevolg dat de samenleving steeds complexer werd. Uit het Neolithicum zijn verschillende grafmonumenten bekend, zoals hunebedden en grafheuvels.

Het begin van de **Bronstijd** (2000-800 voor Chr.) valt samen met het eerste gebruik van bronzen voorwerpen, zoals bijlen. Het gebruik van vuursteen was hiermee niet direct afgelopen.

Vuursteenmateriaal uit de Bronstijd is meestal niet goed te onderscheiden van dat uit andere perioden. Het aardewerk is over het algemeen zeldzaam. De grafheuveltraditie die tijdens het Neolithicum haar intrede deed werd in eerste instantie voortgezet, maar rond 1200 voor Chr. vervangen door begravingen in urnenvelden. Het gaat hier om ingegraven urnen met crematieresten waar overheen kleine heuveltjes werden opgeworpen, eventueel omgeven door een greppel.

In de **IJzertijd** (800-12 voor Chr.) werden de eerste ijzeren voorwerpen gemaakt. Ten opzichte van de Bronstijd traden er in de aardewerktraditie en in het gebruik van vuursteen geen radicale veranderingen op. De mensen woonden in verspreid liggende hoeven of in nederzettingen van enkele huizen. Op de hogere zandgronden ontstonden uitgebreide omwalde akkercomplexen (celtic fields). In deze periode werden de kleigebieden ook in gebruik genomen door mensen afkomstig van de zandgebieden. Opvallend zijn de verschillen in materiële welstand. Er zijn zogenaamde vorstengraven bekend in Zuid-Nederland, maar de meeste begravingen vonden plaats in urnenvelden.

Met de **Romeinse Tijd** (12 voor Chr. tot 450 na Chr.) eindigt de prehistorie en begint de geschreven geschiedenis. In 47 na Chr. werd de Rijn definitief als rijksgrens van het Romeinse Rijk ingesteld. Ter controle van deze zogenaamde limes werden langs de Rijn castella (militaire forten) gebouwd. De inheems leefwijze handhaafde zich wel, ook al werd de invloed van de Romeinen steeds duidelijker in soorten aardewerk (o.a. gedraaid) en een betere infrastructuur. Onder meer ten gevolge van invallen van Germaanse stammen ontstond er instabiliteit wat uiteindelijk leidde tot het instorten van de grensverdediging langs de Rijn.

Over de **Middeleeuwen** (450-1500 na Chr.), en met name de Vroege Middeleeuwen (450-1000 na Chr.), zijn nog veel zaken onbekend. Archeologische overblijfselen zijn betrekkelijk schaars. De politieke macht was na het wegvallen van de Romeinen in handen gekomen van regionale en lokale hoofdlieden. Vanaf de 10 eeuw ontstaat er weer enige stabiliteit en is een toenemende feodalisering zichtbaar. Door bevolkingsgroei en gunstige klimatologische omstandigheden werd in deze periode een begin gemaakt met het ontginnen van bos, heide en veen. Veel van onze huidige steden en dorpen dateren uit deze periode.

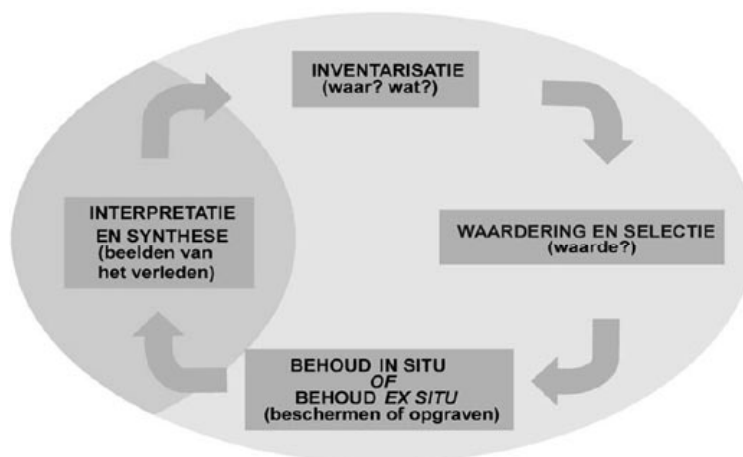
De hierop volgende periode 1500 – heden wordt aangeduid als **Nieuwe Tijd**.

Bijlage 2 : AMZ-cyclus

Bijlage 2 : AMZ-cyclus

Het AMZ-proces

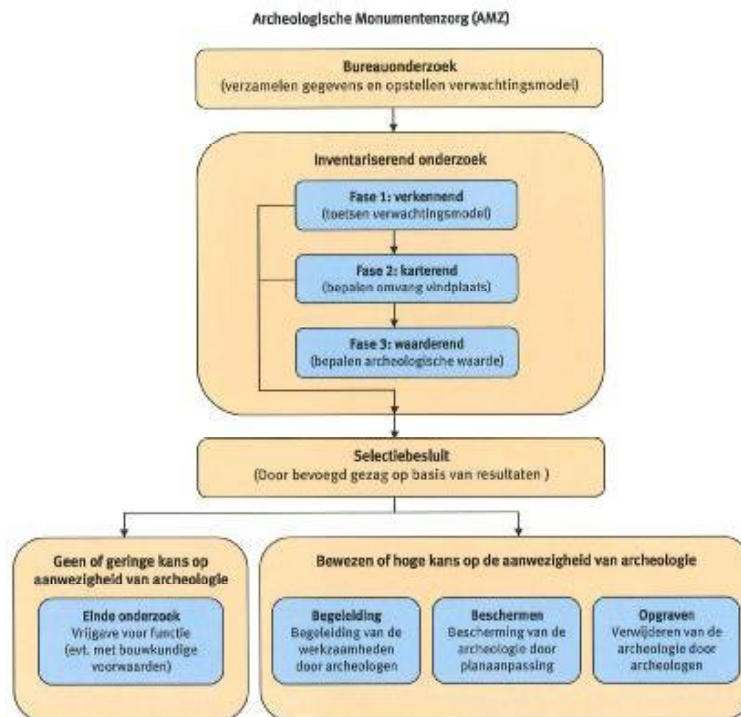
Archeologisch onderzoek in Nederland wordt in de meeste gevallen uitgevoerd binnen het kader van de zogenaamde Archeologische Monumentenzorg (AMZ). Het gehele traject van de AMZ omvat een aantal stappen die elkaar kunnen opvolgen, afhankelijk van het resultaat van de voorgaande stappen. In de procedure wordt volgens een trechtermodel gewerkt. Het startpunt ligt eigenlijk al bij het bepalen van de onderzoeksplicht. Op diverse provinciale en landelijke archeologische waardenkaarten kan namelijk worden ingezien of het plangebied ligt in een zone met een archeologische verwachting. Indien dit het geval blijkt te zijn, dan zal er in het kader van de planprocedure onderzoek verricht moeten worden om te bepalen of er archeologische waarden binnen het plangebied aanwezig zijn. Hiermee start de zogenaamde AMZ-cyclus (zie afb. 1 en 2)

Afb. 1: de AMZ-cyclus

De eerste fase: bureauonderzoek

Uitgangspunt voor het bureauonderzoek is het vaststellen van een gespecificeerd verwachtingsmodel dat op detailniveau voor het plangebied aangeeft wat er aan archeologische vindplaatsen aanwezig kan zijn. Op basis van dit verwachtingsmodel wordt bepaald of er een veldonderzoek nodig is en wat de juiste methode voor dit veldonderzoek zou moeten zijn om deze mogelijk aanwezige archeologische resten te kunnen aantonen.

Afb. 2: proces van de AMZ

De tweede fase: inventariserend veldonderzoek (IVO)

Het inventariserend veldonderzoek kan worden opgesplitst in drie subfases.

Fase 1. verkennend onderzoek

In sommige gevallen wordt er gestart met een verkennend onderzoek. Een verkennend onderzoek kent een relatief lage onderzoeksintensiteit en wordt feitelijk uitgevoerd omdat er bij het bureauonderzoek onvoldoende gegevens beschikbaar zijn om dit voldoende te kunnen onderbouwen. Dit is bijvoorbeeld het geval als er te weinig bodemkundige of geologische gegevens zijn om binnen het plangebied de verwachtingswaarden te kunnen onderbouwen of zelfs überhaupt tot een verwachtingswaarde te komen. Met een verkennend onderzoek kan tot in detail de verwachtingswaarde worden aangebracht. Zodoende kan door terugkoppeling een aangescherpt verwachtingsmodel worden gemaakt en kan karterend veldonderzoek in een vervolgfase gericht en daarmee ook kostenefficiënter worden ingezet.

Fase 2. karterend onderzoek

In de regel wordt er gestart met een karterend onderzoek. Dit veldonderzoek dient om het verwachtingsmodel uit het bureauonderzoek te toetsen en eventueel aanwezige vindplaatsen op te sporen. Het onderzoek wordt vrijwel altijd vlakdekkend uitgevoerd door middel van boringen en/of oppervlaktekarteringen of proefsleuven. Het resultaat is in de regel een overzichtskaart met de resultaten van het onderzoek. Eventueel aangetoonde vindplaatsen worden daarbij aangegeven. Indien er geen archeologische vindplaatsen worden aangetroffen of wanneer bijvoorbeeld al blijkt dat deze geheel zijn

verstoord, dan wel van geen waarde zijn, is dit meestal ook het eindstadium van de AMZ-cyclus.

Als er wel archeologische vindplaatsen worden aangetroffen of het blijkt uit de onderzoeksgegevens dat deze met zeer grote zekerheid kunnen worden verwacht, dan dient er een waardestellend onderzoek te worden uitgevoerd. Meestal is van de vindplaatsen die bij een karterend onderzoek zijn aangetroffen nog slechts in beperkte mate bekend wat de waarde ervan is.

Fase 3. waarderend onderzoek

Een waarderend onderzoek dient de fysieke kwaliteiten van een eerder aangetoonde of reeds bekende archeologische vindplaats vast te stellen en dient te leiden tot een waardestelling. Voor een waardestelling is het van belang om in elk geval de aard van de vindplaats, de exacte begrenzing in omvang en diepteligging, de datering en de mate van conservering en intactheid te weten. Een waarderend onderzoek kan worden uitgevoerd door middel van boringen of proefsleuven. Wat de beste methode is hangt sterk af van de omstandigheden en de aard van de vindplaats. In de meeste gevallen worden er voor een waardestelling proefsleuven of proefputten gegraven. Omdat met deze methode meer en betere informatie over de vindplaats kan worden verkregen dan met aanvullende booronderzoek. Proefsleuven zijn lange sleuven van twee tot vijf meter breed die worden aangelegd in de zones waar in de voorgaande onderzoeksfase aanwijzingen voor vindplaatsen zijn aangetroffen.

De derde fase: Selectie en waardering

Het eindresultaat van een waardestellend onderzoek is een selectieadvies waarin op basis van de waardestelling van de vindplaats(en) wordt aangegeven of een vindplaats behoudenswaardig is. Deze waardestelling geschiedt op basis van verschillende waarderingscriteria. De term behoudenswaardig is sterk gerelateerd aan de essentie van het rijks- en provinciaal beleid ten aanzien van de archeologische monumentenzorg. In eerste instantie gaat dit namelijk uit van het behoud van het bodemarchief in situ (ter plekke in de bodem). Alleen wanneer dit binnen een belangenafweging niet kan zal het stuk waardevol bodemarchief voor het nageslacht bewaard dienen te worden door middel van een opgraving. Dit wordt ook wel behoud ex situ genoemd. Wanneer behoud niet gewenst is vanwege een relatief geringe waarde van de vindplaats(en) kan nog worden besloten om de bodemingrepen onder archeologische begeleiding te laten uitvoeren. Ook is het natuurlijk nog mogelijk dat er helemaal geen archeologisch onderzoek meer hoeft plaats te vinden en kan het terrein worden 'vrij gegeven'.

Het bevoegd gezag zal op basis van het selectieadvies uiteindelijk aangeven welke maatregelen er dienen te worden genomen. Deze beslissing wordt het selectiebesluit genoemd.

Plaats van de AMZ-cyclus in de planvorming

Net als met andere omgevingsfactoren waarmee binnen de planvorming rekening gehouden dient te worden, is het ook voor de archeologie van belang om dit in een zo vroeg mogelijk stadium in te steken. Niet alleen is dit voor een aantal onderzoeksfasen vanwege provinciaal of gemeentelijk beleid al een vereiste, het geeft bovendien al vroeg inzicht in eventuele risico's qua exploitatie en potentiële vertragingen in een project. Indien er een middelhoge of hoge kans op de aanwezigheid van archeologische resten bestaat, zal het bevoegd gezag een inventariserend onderzoek verplicht stellen ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwing. Dit onderzoek is gebaseerd op het specifieke verwachtingsmodel uit het bureauonderzoek dat daaraan vooraf dient te gaan. In praktijk worden deze onderzoeken gecombineerd uitgevoerd en in één verslag gerapporteerd.

Wanneer eenmaal een planprocedure is voorgenomen zal met het archeologisch onderzoek al kunnen worden begonnen.

In principe kan het gehele inventariserend veldonderzoek, inclusief een selectieadvies, voorafgaand aan een planprocedure worden afgerond. Dit heeft als voordeel dat binnen het toekomstige plan de omvang van de archeologische vindplaats(en) definitief kan worden afgebakend en er, bij behoud in situ, de bestemming 'archeologische waardevol' kan worden opgenomen. Ook kunnen dan in bijvoorbeeld een aanlegvergunning specifieke voorschriften worden opgenomen om aantasting te voorkomen. In dit kader en deze planfase kan ook een voorschot worden genomen op inrichtingsmaatregelen (aanpassing van een eventueel al beschikbaar stedenbouwkundig ontwerp of het voorschrijven van bijvoorbeeld een groenzone, speelveld, parkeerplaatsen etc.). Indien dit mogelijk is kan ook worden voorgeschreven dat er archeologievriendelijk gebouwd dient te worden door aanpassing van funderingswijze of ander technische maatregelen. Het nadeel van het uitvoeren van een waardestellend veldonderzoek na de een planprocedure is dat daarmee ook de consequenties ervan pas later in beeld komen, wat leidt tot een aantal risico's. Vaak blijkt dan behoud in situ veel lastiger te zijn en is dit dan alleen met technische maatregelen nog mogelijk. Soms is alleen behoud ex situ door middel van opgravingen de enige nog resterende kostbare optie.

Bijlage 3a: Terreinen met archeologische status

Bijlage 3b: Archeologische waarnemingen

Bijlage 4: Boorbeschrijvingen

Bijlage 5: Kwaliteitsaspecten van het onderzoek en de toegepaste methoden en strategieën

Bijlage 5: Kwaliteitsaspecten van het onderzoek en de toegepaste methoden en strategieën

Certificatie / accreditatie

Ingenieursbureau Oranjewoud is gecertificeerd volgens NEN-ISO 9001. Ons bureau is lid van de Vereniging Kwaliteitsborging Bodemonderzoek (VKB).

Voor het uitvoeren van veldwerk bij bodemonderzoek is Ingenieursbureau Oranjewoud gecertificeerd conform de BRL SIKB 2000 (Beoordelingsrichtlijn voor het SIKB-procescertificaat voor veldwerk bij milieuhygiënisch bodemonderzoek). Als het veldwerk conform deze BRL is uitgevoerd, is het rapport voorzien van het volgende logo:

De naleving van de kwaliteitseisen en -procedures wordt periodiek getoetst door interne auditors en externe auditors, onder toezicht van de Raad voor Accreditatie.

De in het bodemonderzoek benodigde analyses van grond en grondwater laat Oranjewoud verrichten door een STERLAB geaccrediteerd laboratorium. Deze accreditatie garandeert dat bij de analyses consequent de juiste en vastgelegde procedures worden gehanteerd zodat de analysesresultaten een hoge betrouwbaarheid hebben.

Normen en richtlijnen

De veldwerkzaamheden worden uitgevoerd volgens de VKB-protocollen 2001 t/m 2017 en eventuele aanvullende NPR/NEN-normen. Deze protocollen en richtlijnen zijn opgenomen en uitgewerkt in het 'Handboek Veldwerk Bodem' van Oranjewoud.

Veldwerk- en analyseprogramma in het kader van door Oranjewoud verricht verkennend bodemonderzoek worden, tenzij anders vermeld, gebaseerd op de NEN 5740 'Onderzoeksstrategie bij verkennend bodemonderzoek' (NNI, oktober 1999).

Veldwerk- en analyseprogramma in het kader van door Oranjewoud verricht oriënterend bodemonderzoek worden, tenzij anders vermeld, gebaseerd op het 'Protocol voor Oriënterend onderzoek' (Sdu Uitgeverij, maart 1994).

Veldwerk- en analyseprogramma in het kader van door Oranjewoud verricht nader bodemonderzoek worden, tenzij anders vermeld, gebaseerd op het Protocol voor het Nader onderzoek deel 1' (Sdu Uitgeverij, maart 1994) of op de 'Richtlijn nader onderzoek deel 1' (Sdu Uitgeverij, september 1995).

Veldwerk- en onderzoeksprogramma in het kader van door 'Oranjewoud' verricht archeologisch onderzoek wordt, tenzij anders vermeld, gebaseerd op de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.1 (SIKB, 1 augustus 2006). Oranjewoud is gecertificeerd door het CvAK voor het uitvoeren van alle voorkomende archeologische werkzaamheden.

Toepassing grond en asbest

Het bodemonderzoek geeft inzicht in de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem in het kader van het gebruik en/of de bestemming van de onderzochte locatie. Indien echter grond van de locatie wordt afgevoerd voor toepassing elders, volstaan de resultaten van het verrichte bodemonderzoek niet. Grond is in dat geval een (secundaire) bouwstof. Voor toepassing van een bouwstof dient formeel een bouwstoffenonderzoek te worden verricht conform het Bouwstoffenbesluit. In een dergelijk onderzoek wordt ingegaan op het gebruik en/of de bestemming van de grond (bouwstof).

Met nadruk wordt vermeld dat onderzoek naar de aanwezigheid van asbest in de bodem geen onderdeel uitmaakt van onderzoek dat door Oranjewoud volgens bovengenoemde normen en richtlijnen wordt uitgevoerd.

Als tijdens het veldwerk in de bodem vermoedelijk asbesthoudende materialen worden opgemerkt, dan komt dit in de profielbeschrijvingen en de conclusies naar voren.

Overigens wordt opgemerkt dat in de bodem aanwezig puin zeer vaak enig asbest bevat.

Specifiek onderzoek naar de aanwezigheid van asbest in de bodem dient volgens de concept NEN 5707 'Inspectie, monsterneming en analyse van asbest in de bodem' (NNI, maart 2000) te worden uitgevoerd.

Betrouwbaarheid / garanties

Bodemonderzoek wordt in zijn algemeenheid uitgevoerd door het steekproefsgewijs bemonsteren van al dan niet verdachte bodemlagen. Hoewel Ingenieursbureau Oranjewoud B.V. de grootste zorgvuldigheid betracht bij het uitvoeren van het bodemonderzoek, is het juist deze steekproefsgewijze benadering die het onmogelijk maakt garanties ten aanzien van de (verontreinigings)situatie af te geven op basis van de resultaten van een bodemonderzoek.

Oranjewoud aanvaardt derhalve op generlei wijze aansprakelijkheid voor schade welke voortvloeit uit beslissingen genomen op basis van de resultaten van bodemonderzoek. In dit kader kan ook worden opgemerkt dat de voor het historisch onderzoek geraadpleegde bronnen niet altijd zonder fouten en volledig zijn. Voor het verkrijgen van historische informatie is Oranjewoud wel afhankelijk van deze bronnen, waardoor Oranjewoud niet kan instaan voor de juistheid en volledigheid van de verzamelde historische informatie.

Kaartenbijlage

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 13196 **Oppervlakte:** 22.961 m2
CMA-nr: 14D - A86
Status: Terrein van archeologische waarde
Toponiem: NESDIJK, NOTENHOF
Plaats: Schagen
Gemeente: Schagen
Provincie: Noord-Holland
Coördinaten: 115410 / 534345
Terreinbeheerder: Niet van toepassing

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Onbekend	Romeinse tijd	Romeinse tijd

Beschrijving

Toelichting omschrijving:

Terrein met sporen van bewoning uit de Romeinse tijd 12 v Chr.- 450 n Chr.

Geomorfologie en bodem:

- (bebouwd)

Divers:

Dit monument is middels een bureauonderzoek onderzocht in het kader van de update AMK door RAAP Archeologisch Adviesbureau (senior-archeoloog: drs. C. Soonius) in opdracht van de Provincie Noord-Holland.

Op basis van literatuur en expert-judgement is de status van het monument, "terrein van archeologische betekenis", opgewaardeerd naar "terrein van archeologische waarde".

Het onderzoek is niet in rapportvorm verschenen maar in een Excell-tabel. Deze tabel is toegevoegd in Livelink en dus direct raadpleegbaar.

RAAP: Bij de aanleg van de Notenhof werden hier diverse kuilen gevonden, waarvan een der grootste een twintigtal complete potten uit de Romeinse periode opleverde. Ook is er veel Terra Sigilata gevonden. Verwacht wordt dat er nog sporen van bewoning aanwezig zijn (aangetast door nieuwbouw).

Dit monument is aangedragen door dhr. Diederik.

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 14800 **Oppervlakte:** 240.662 m2
CMA-nr: 14D - 128
Status: Terrein van hoge archeologische waarde
Toponiem:
Plaats: Schagen
Gemeente: Schagen
Provincie: Noord-Holland
Coördinaten: 115110 / 533608
Terreinbeheerder: Niet van toepassing

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Stad	Middeleeuwen laat	Nieuwe tijd

Beschrijving

De begrenzing van deze historische kern is bepaald op grond van de historische kaart uit 1849-1859, schaal 1:25.000. De archeologische waarde van historische kernen bestaat uit de reeds aangetroffen of te verwachten aanwezigheid, boven of onder de grond, van bouwhistorische resten en archeologische sporen en voorwerpen. Samen bevatten zij een veelheid aan historische informatie over ouderdom en ruimtelijke ontwikkeling van de kern.

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	14959	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	14DN-48		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	115070 / 533400		
Toponiem:	RENSGARS 3		
Plaats:	Schagen		
Gemeente:	Schagen		
Provincie:	Noord-Holland		
Vinder/datum:	Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland / 04-1978		
Invoerder/datum:	Diederik / 12-1978		
Beschrijver/datum:	Woltering / 12-1978		
Vererving:	Archeologisch: opgraving	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:	

Beschrijving

AD 102 TM 19780500.AD 120 OOK WOONLAAG.AD 117 TERREIN NA AFBRAAK BEBOUWING PERCEEL RENGARS 3.AD 123 VONDSTEN UIT OPHOGINGSLAGEN EN VERWERKTE BOVENGRONDPROEFPUT AWN SCHAGEN.TERREIN IN NW EN ZW EERTIJDEN DOOR SLOTTEN OMGEVEN;MATERIAAL HFVAN FLANKEN OPHOGING;IN CENTRUM TERREIN RELATIEF VROEGER MATRONDER EEN VEENPAKKET VAN 400 MM IN HET SCHONE ZAND 2 AEP FR VSTEENGOED LEISTEEN ANDENNE WSCH DAKTEGEL WSCH EN COPROLIETBENEVENSBOT VAN RUND.RCC: DOCUMENTATIERCC: KRONIEK NH HOLLAND 1979 P 271 FOTOS ROB H3738 3 H3738 4BEWONING 12E EEUW.

Vondsten

Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	IJzer		
Code algemeen:	Mes (onderdeel)	Begindatering:	Middeleeuwen vroeg C: 725 - 900 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:	'EETGEREI MESSEN'		
Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Bot, dierlijk		
Code algemeen:	Priem/els	Begindatering:	Middeleeuwen vroeg C: 725 - 900 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:			
Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Kogelpot	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:			
Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Spinklos/spinschijf/spinsteen	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:			

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Tufsteen		
Code algemeen:	Onbekend	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:			
Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Grijsbakkend gedraaid aardewerk	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:	'BLAUWGRIJS'		
Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Glas		
Code algemeen:	Vensterglas	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd: 1500 - 1950
Toelichting:			
Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Leisteen		
Code algemeen:	Schrijfleij	Begindatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Toelichting:	'O.M. 2 MET 5 REGELS INGEKRASST VOLGEKRIEBELD M. ONLEESBARE TEKENTJES XVIB'		
Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Roodbakkend geglaazuurd aardewerk	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Toelichting:			
Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Steengoed	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Toelichting:	'STEENGOED XII EN XVII'		
Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Roodbakkend geglaazuurd:bord/schotel	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	sgraffito	Einddatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Toelichting:	'BORDLE SLIBKRAS MET MOLEN XVIIA'		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Aardewerk, gedraaid	Begindatering:	Middeleeuwen vroeg C: 725 - 900 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen vroeg D: 900 - 1050 nC
Toelichting:	'KAROL IMPORT'		

Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Bot, onbekend		
Code algemeen:	Bot	Begindatering:	Onbekend
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Onbekend
Toelichting:			

Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Steen		
Code algemeen:	Brok	Begindatering:	Onbekend
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Onbekend
Toelichting:			

Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Leer/huid/bont		
Code algemeen:	Onbekend	Begindatering:	Onbekend
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Onbekend
Toelichting:			

Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Schelp		
Code algemeen:	Afval	Begindatering:	Onbekend
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Onbekend
Toelichting:	'MAALTJDRESTSCHELPE'		

Documentatie

Type:	Dia
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	

Collectie

Beheerder:	Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland
Toelichting:	Niets ingevuld

Literatuur

WOLTERING, P.J. 1979 Schagen (p.128)., in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek 1978

WOLTERING, J.P. 1979 Archeologische kroniek van Noord-Holland over 1978. Schagen: centrum (p.271)., in: Holland, regionaal-historisch tijdschrift 11

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	14960	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	14DN-49		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	115100 / 533400		
Toponiem:	RENSGARS 6		
Plaats:	Schagen		
Gemeente:	Schagen		
Provincie:	Noord-Holland		
Vinder/datum:	Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland / 01-1978		
Invoerder/datum:	Diederik / 12-1978		
Beschrijver/datum:	Woltering / 12-1978		
Vererving:	Archeologisch: opgraving	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:	

Beschrijving

AD 102 TM 19780400.AD 117 BETR TERREIN NA AFBRAAK BEBOUWING;PROEFPUT AWN SCHAGENAD 120 VERWERKTE GROND.AD 121 MARIENE AFZETTING.AD 124 OOK MOGELIJK TERP.POSITIE RENGSGARS 6 IN SCHAGEN; HET GAAT OM EEN NATUURLIJKGEVORMDE WAL OORSPRONKELIJK AAN NW OPGEHOOGD EN CA 7 MVERBREED ONGEVEER 20 M VERDER AAN DEZELFDE WAL VROEGER WIERWAARGENOMEN DOOR DIEP INGEGRAVEN KELDER OP DEZE PLEK NIETWAARNEEMBAAR; IS TUFSTEEN AFKOMSTIG VAN HIST ONBEKEND KERKENOF KAPEL.RCC: DOCUMENTATIERCC: KRONIEK NOORD HOLLAND HOLLAND 1979 P 271BEWONING EIND 13E EEUW.

Vondsten

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Bot, dierlijk		
Code algemeen:	Wolkam/kaardekam	Begindatering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:			

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Tufsteen		
Code algemeen:	Brok	Begindatering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:			

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Schelp		
Code algemeen:	Afval	Begindatering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:	'MAALTJDREST SCHELPE'		

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Bot, onbekend		
Code algemeen:	Bot	Begindatering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:	'BEEN BOT'		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Andenne	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:			
Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Kogelpot	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:			
Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Kogelpot:laat-middeleeuws/hard baksel	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	bezemveeg/'Besenstrich' versiering	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:			
Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Grijsbakkend gedraaid aardewerk	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:	'BLAUWGRIJS'		
Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Grijsbakkend gedraaid aardewerk	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:	'BLAUWGRIJS MET VISGRAATVERSIERING VGL HAARLEM'		
Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Aardewerk, handgevormd	Begindatering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Toelichting:	'INHEEMS ROMEINS AANGEVOERD'		
Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Aardewerk, gedraaid	Begindatering:	Middeleeuwen vroeg C: 725 - 900 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen vroeg C: 725 - 900 nC
Toelichting:	'KAROL'		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Tefriet/basaltlava		
Code algemeen:	Maalsteen:ligger/loper	Begindatering:	Onbekend
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Onbekend
Toelichting:	'BAZALTLAVA'		

Collectie

Beheerder: Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland
Toelichting: Niets ingevuld

Literatuur

WOLTERING, P.J. 1979 Archeologische kroniek van Noord-Holland over 1978. Schagen: centrum (p.271)., in: Holland, regionaal-historisch tijdschrift 11

WOLTERING, P.J. 1979 Schagen (p.128)., in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek 1978

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	14970	Vondstmelding:		Extern nr:	
Objectcode:	14DN-59			Onderzoeksmelding:	
Coördinaten:	115250 / 533400				
Toponiem:	GEDEMPTE GRACHT				
Plaats:	Schagen				
Gemeente:	Schagen				
Provincie:	Noord-Holland				
Vinder/datum:	Diederik / 04-1980				
Invoerder/datum:	Diederik / 03-04-1980				
Beschrijver/datum:	Diederik / 03-04-1980				
Vererving:	Niet-archeologisch: graafwerk	Geomorfologie:	Onbekend		
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:			

Beschrijving

OP CA 250 CM NAP HOUTCONSTRUCTIE VAN LIGGEND RONDHOUTAFGEDEKT DOOR PLANKEN.

Vondsten

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Aardewerk, onbepaald	Beginndatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Eindddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:			

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Hout/houtskool		
Code algemeen:	Bouwmateriaal	Beginndatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Eindddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:			

Documentatie

Type:	Onbekend
Beheerder:	Onbekend
Toelichting:	afd. Schagen
Type:	Verslag
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	Kopie Jaarverslag 1980 AWN-Noord-Holland-Noord, Schagen

Collectie

Beheerder:	Diederik
Toelichting:	Niets ingevuld

Literatuur

WOLTERING, P.J. 1981 Archeologische kroniek van Holland over 1980, I Noord-Holland. Schagen (p. 215)., in: Holland, regionaal-historisch tijdschrift 13

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	15063	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	14DN-89		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	115150 / 533400		
Toponiem:	MARKT		
Plaats:	Schagen		
Gemeente:	Schagen		
Provincie:	Noord-Holland		
Vinder/datum:	Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland / 04-1982		
Invoerder/datum:	Diederik / 12-1982		
Beschrijver/datum:	Diederik / 12-1982		
Verwerving:	Niet-archeologisch: graafwerk	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:	

Beschrijving

RCC: DOCUMENTATIERCC: PUBLIKATIE IN ARCH KRONIEK NOORD HOLL OVER 1982 (IN HOLLAND 1983 NR 5RCC:)
BRIEF 29.8.83 VAN DIEDERIK,F AAN ROB

Vondsten

Complex:	Kerk	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Steen		
Code algemeen:	Bouwmateriaal	Beginndatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Eindddatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Toelichting:	AKNH 1982 : 12E - 13E EEUWSE BOUWFASE KERK (RP)		

Complex:	Inhumatiegraf	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Zilver		
Code algemeen:	Munt	Beginndatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Code specifiek:	penning/penny	Eindddatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Toelichting:	'PENNING VAN DIRK VI VAN KLEEF'; AFB & BESCHR IN AKNH 1982 (RP)		

Complex:	Kerk	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Tufsteen		
Code algemeen:	Bouwmateriaal	Beginndatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Eindddatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Toelichting:	AKNH 1982 : 12E - 13E EEUWSE BOUWFASE KERK (RP)		

Complex:	Inhumatiegraf	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Zilver		
Code algemeen:	Munt	Beginndatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Code specifiek:	penning/penny	Eindddatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Toelichting:	'4 PENNINGEN VAN WILLEM II ALS ROOMSKONING'; AFB & BESCHR IN AKNH 1982 (RP)		

Complex:	Kerk	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Baksteen	Beginndatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Eindddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:	AKNH 1982 : 12E - 13E EEUWSE BOUWFASE KERK (RP)		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Kerkhof	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Bot, menselijk		
Code algemeen:	Bot	Begindatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:	AKNH 1982: 'TIENTALLEN BEGRAVINGEN'		

Complex:	Kerkhof	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Brons		
Code algemeen:	Naald/naainaald	Begindatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:	NIET BESCHREVEN/GENOEMD IN AKNH 1982 (RP); MOGELIJK GRAFGIFT ?		

Collectie

Beheerder:	Diederik
Toelichting:	Niets ingevuld

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	37942	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	14DN-41		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	115180 / 533320		
Toponiem:	HET SLOT		
Plaats:	Schagen		
Gemeente:	Schagen		
Provincie:	Noord-Holland		
Vinder/datum:	Onbekend / 9999		
Invoerder/datum:	Particulier / 1976		
Beschrijver/datum:	Woltering / 01-01-9999		
Vererving:	Archeologisch: inspectie	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:	

Beschrijving

KASTEELTERREIN MET RESTANT GRACHTBOUW IN 1440 VOLTOOIDCA 50 X 65 MOP HET TERREIN STAAN NOG TWEE RONDE TORENS. VERDER IS GEEN MUURWERKBOVENGRONDS AANWEZIG. HET IS NIET BEKEND OF ZICH ONDER HET HUIDIGE MAAVELD NOG FUNDERINGSRESTENBEVINDEN. BIJ DE AANLEG VAN EEN PLANTSOEN OP HET BETROKKEN PERCEEL IS BIJ HET OMSPITTEN VAN DE GROND (TOT CA 0.5 M DIEPTE) NIETS GEVONDEN. BIJ DIEGELEGENHEID IS DE GRACHT UITGEBAGGERD.

Vondsten

Complex:	Borg/stins/versterkt huis	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Onbekend		
Code algemeen:	Onbekend	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd: 1500 - 1950
Toelichting:			

Literatuur

GROESBEEK, J.W. 1981 Schagen (p.303-310)., in: Middeleeuwse kastelen van Noord-holland. Hun bewoners en bewogen geschiedenis.

BREGMAN, J. 1965 , in: Schagen, dissertatie Amsterdam.

GULICK, F.W. VAN 1960 Het voormalige kasteel van Schagen (p.285-289)., in: Nederlandse kastelen en landhuizen.

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	42773	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	14DN-152		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	115200 / 533430		
Toponiem:	NIEUWSTRAAT		
Plaats:	Schagen		
Gemeente:	Schagen		
Provincie:	Noord-Holland		
Vinder/datum:	Diederik / 12-1974		
Invoerder/datum:	CORDFUNKE / 06-01-1976		
Beschrijver/datum:	CORDFUNKE / 06-01-1976		
Verwerving:	Niet-archeologisch: graafwerk	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Bebouwing/erf/weg/kerkhof	NAP maaiveld:	

Beschrijving

Bron: Kopie van een door E.H.P.Cordfunke d.d. 6-1-1976 beschreven CAA-fichemet de tekst: 'Gemeente: Schagen. Krtbl.: 14 D. Coord.: 115.20/533.43. Mel-der: E.H.P. Cordfunke d.d. 6-1-76. Vinder: F. Diederik, Schagen d.d. dec.1974. Vondst: Fragmenten van laat-middeleeuws aardewerk, w.o. 1) rood aar-dewerk (met en zonder glazuur), 2) Jacobakannetjes, 3) enkele blauwgrijzescherven (met o.m. een worstoor), 4) Langerwehe-fragmenten, 5) Schaaltjesmet slibversiering. Datering: midden XIV - midden XV. Scherven werden aan-getroffen bij de aanleg van een kelder in een bestaand huis. Literatuur:De heer Diederik heeft een artikel voor Westerheem in bewerking. De vondstis van belang, omdat het tot op heden de oudst bekende middeleeuwse scher-ven zijn, die met het ontstaan van de stad Schagen geassocieerd kunnen wor-den'.

Vondsten

Complex:	Stad	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Roodbakkend geglazuurd aardewerk	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:			
Complex:	Stad	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Steengoed:kan	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Siegburgs	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:			
Complex:	Stad	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Steengoed	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Langerwehe	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:			
Complex:	Stad	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Grijsbakkend gedraaid aardewerk	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:			

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Stad	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Roodbakkend geglazuurd:kom/(voet)sch	Beginndatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	slibversierd	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:			

Literatuur

WOLTERING, P.J. 1977 Schagen, in: Verslag van de provinciaal archeoloog van Noord-Holland (p. 90-91), in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek 1976

WOLTERING, P.J. 1977 Archeologische kroniek van Noord-Holland over 1976: Schagen (p. 196), in: Holland, regionaal-historisch tijdschrift 9

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	43954	Vondstmelding:		Extern nr:	
Objectcode:	14DN-134			Onderzoeksmelding:	2053
Coördinaten:	115130 / 533400				
Toponiem:	SCHAGEN-MARKT				
Plaats:	Schagen				
Gemeente:	Schagen				
Provincie:	Noord-Holland				
Vinder/datum:	ADC ArcheoProjecten / 20-05-1999				
Invoerder/datum:	ADC ArcheoProjecten / 1999				
Beschrijver/datum:	ADC ArcheoProjecten / 10-01-2000				
Vererving:	Archeologisch: opgraving	Geomorfologie:	Geul van afwateringstelsel		
Grondgebruik:	Bebouwing/erf/weg/kerkhof	NAP maaiveld:			

Beschrijving

Tijdens de opgraving werden 3 componenten aangetroffen:- menselijke begravingen, 29 in totaal waarvan er 2 met zekerheid in de 13de eeuw gedateerd kunnen worden.-een deel van een geul die een plagen ophoging aansnijdt. De geul is mogelijk een zijtak van riviertje de Loet die tot in de 19de eeuw heeft op-en gelegen. Het is ook mogelijk dat de geul een verbreding van de rivier de Loet is, ontstaan tijdens de overstroming ca eind 12de eeuw. In de 13de eeuw is deze geul gedempt.-plagen ophoging door geul aangesneden is waarschijnlijk een terp waarop in de 11de/12de eeuw een kerk heeft gestaan. In de 13de eeuw is een nieuweterp opgeworpen, of een oude hersteld en is de kerk opnieuw opgebouwd.

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	1	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Bot, menselijk		
Code algemeen:	Gebitselment:tand/kies	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:	1 menselijke kies uit geulvulling		

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	4	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Proto-steengoed	Begindatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Code specifiek:	Pingsdorf	Einddatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Toelichting:			

Complex:	Grafveld, inhumaties	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	29	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Bot, menselijk		
Code algemeen:	Bot	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd: 1500 - 1950
Toelichting:	moeilijk te dateren begravingen lopen door tot in 19de eeuw		

Documentatie

Type:	Dia
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	dia's kb6230 1tm24 kb6231 1tm6
Type:	Tekening
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	1tm3

Collectie

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Beheerder: Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Noord-Holland
Toelichting: Niets ingevuld

Literatuur

DIJKSTRA, J., J.E. ROBB 2000 Archeologisch onderzoek op de markt in Schagen, Bunschoten, in: ADC-rapport 18

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 56983 **Vondstmelding:** 1366 **Extern nr:**
Objectcode: 14DN-204 **Onderzoeksmelding:** 2267
Coördinaten: 115200 / 533315
Toponiem: Slot Schagen
Plaats: Schagen
Gemeente: Schagen
Provincie: Noord-Holland
Vinder/datum: ADC ArcheoProjecten / 18-04-2001
Invoerder/datum: Moerman / 08-12-2004
Beschrijver/datum: Benthem, van / 01-05-2004
Vererving: Archeologisch: proefputten/proefsleu **Geomorfologie:** Onbekend
Grondgebruik: Grasland/weideland **NAP maaiveld:**

Beschrijving

Het AAO heeft plaatsgevonden op de plaats waar de hoofdburcht van het slot heeft gestaan. Uit het onderzoek blijkt dat het Slot van Schagen in 1826 met grote zorgvuldigheid is afgebroken. In zeven van de tien opgegraven putten restte niet meer dan de onderkant van de funderingen, de vijllaag. In de puinlagen boven deze laag zijn nauwelijks hele bakstenen aangetroffen. Waarschijnlijk zijn deze hergebruikt op andere locaties. Zowel aan de oostzijde als aan de westzijde zijn gedeelten van de kasteelmuren aan de handen van de slopers ontsnapt en nog te reconstrueren. Op een plaats is het originele vloemiveau van het kasteel aangetroffen. De rest van dit vloemiveau is vergraven bij het aanleggen van een begraafplaats in de 19e eeuw.

Vondsten

Complex:	Kasteel	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Fundering	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:	vijllaag		
Complex:	Kasteel	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Muur(restant)	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:	resten van de muren van het kasteel		
Complex:	Kasteel	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Onbekend		
Code algemeen:	Onbekend	Begindatering:	Nieuwe tijd: 1500 - 1950
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd: 1500 - 1950
Toelichting:	voornamelijk 17e en 18e eeuws vondstmateriaal dat behoort bij een van de laatste bewoningsfasen van het kasteel		
Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Bot, menselijk		
Code algemeen:	Bot	Begindatering:	Paleolithicum: tot 8800 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	uit opgebrachte grond van een nabijgelegen terp		

Documentatie

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Type: Opgravingsmap
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Alle documentatie bij ROB.

Collectie

Beheerder: Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Noord-Holland
Toelichting: -

Literatuur

Benhem, A. van en J. Dijkstra 2004 Schagen, Slot Schagen: Aanvullend Archeologisch Onderzoek en Archeologische Begeleiding, in: ADC-rapport 198

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	57011	Vondstmelding:	1368	Extern nr:	
Objectcode:	14DN-205			Onderzoeksmelding:	4088
Coördinaten:	115182 / 533320				
Toponiem:	Slot Schagen				
Plaats:	Schagen				
Gemeente:	Schagen				
Provincie:	Noord-Holland				
Vinder/datum:	ADC ArcheoProjecten / 18-04-2001				
Invoerder/datum:	Moerman / 08-12-2004				
Beschrijver/datum:	Bentham, van / 01-05-2004				
Verwerving:	Archeologisch: begeleiding	Geomorfologie:	Onbekend		
Grondgebruik:	Bebouwing/erf/weg/kerkhof	NAP maaiveld:			

Beschrijving

De archeologische begeleiding heeft resten opgeleverd van de brug die vanaf de voorburcht naar het kasteel liep. Deze brug bestond uit tenminste twee gemetselde bogen. De brug stamt waarschijnlijk uit de 17 eeuw. Slechts hier en daar rest een weinig van de oorspronkelijke walling van de gracht, die in 1827 met huisvuil is dichtgegooid. Het materiaal uit de oorspronkelijke walling kan gedateerd worden in de 17e en 18e eeuw. Hieruit blijkt dat de gracht in het verleden diverse malen moet zijn geschoond, omdat het vroegste materiaal (na ca. 1440) ontbreekt. De aanwezigheid van een voorganger van het 15e eeuwse Slot Schagen wordt bevestigd door de aanwezigheid van een oudere gracht die is opgegraven ter hoogte van de voorburcht. De datering van de demping van deze gracht is rond 1425, wat samenvalt met de historische datering van de bouw van het kasteel na 1427.

Vondsten

Complex:	Kasteel	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Muur(restant)	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:	brugpijler		

Complex:	Kasteel	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Fundering	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:	fundering van de noordwesttoren		

Complex:	Kasteel	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Muur(restant)	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:	keermuur, steunberen		

Complex:	Kasteel	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Onbekend		
Code algemeen:	Afval	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:	o.a. aardewerk, afkomstig uit een gracht die is gedempt rond 1425		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Kasteel	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	4	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Muur(restant)	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd: 1500 - 1950
Toelichting:	restant van poortgebouw?		

Complex:	Kasteel	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Goot/waterafvoer	Begindatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
Toelichting:	van IJselsteentjes, met een houten bodem		

Complex:	Kasteel	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	2	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Muur(restant)	Begindatering:	Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	Waarschijnlijk brughoofd		

Complex:	Kerkhof	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Bot, menselijk		
Code algemeen:	Bot	Begindatering:	Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	restanten van 19e eeuwse begraafplaats, o.a. knekelkuil		

Complex:	Kasteel	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Onbekend		
Code algemeen:	Afval	Begindatering:	Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	19e eeuwse grachtvulling		

Documentatie

Type:	Opgravingsmap
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	Alle documentatie bij ROB.

Collectie

Beheerder:	Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Noord-Holland
Toelichting:	-

Literatuur

Benhem, A. van en J. Dijkstra 2004 Schagen, Slot Schagen: Aanvullend Archeologisch Onderzoek en Archeologische Begeleiding, in: ADC-rapport 198

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	138763	Vondstmelding:	138763	Extern nr:	
Objectcode:	14DN-190			Onderzoeksmelding:	
Coördinaten:	115125 / 533425				
Toponiem:	MARKT				
Plaats:	Schagen				
Gemeente:	Schagen				
Provincie:	Noord-Holland				
Vinder/datum:	RAAP Archeologisch Adviesbureau / 15-09-1999				
Invoerder/datum:	RAAP Archeologisch Adviesbureau / 06-01-2000				
Beschrijver/datum:	RAAP Archeologisch Adviesbureau / 06-01-2000				
Vererving:	Archeologisch: inspectie	Geomorfologie:	Onbekend		
Grondgebruik:	Bebouwing/erf/weg/kerkhof	NAP maaiveld:			

Beschrijving

Vonsten gedaan bij archeologisch toezicht bij het graven van boomgaten bij de kerk van Schagen. Ten zuiden en ten westen van de kerk bleken nogbelangrijke resten van de middeleeuwse kerk en het middeleeuwse kerkhofaanwezig te zijn.

Vondsten

Complex:	Kerkhof	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Keramik		
Code algemeen:	Baksteen	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:	oude kerkhofmuur?		
Complex:	Kerkhof	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Bot, dierlijk		
Code algemeen:	Bot	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:	uit ophogingslaag		
Complex:	Kerkhof	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Koper		
Code algemeen:	Gesp	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:			
Complex:	Kerkhof	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Leer/huid/bont		
Code algemeen:	Gordel/riem (onderdeel)	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:	behorend bij koperen gesp		
Complex:	Kerkhof	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Koper		
Code algemeen:	Stempel/zegelstempel	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:	E: (S') PET' CVRAT D. BERENDRECHT X		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramik		
Code algemeen:	Onbekend	Beginndatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Eindndatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Toelichting:	ophogingslaag		

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramik		
Code algemeen:	Baksteen	Beginndatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Eindndatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Toelichting:	ophogingslaag		

Complex:	Kerkhof	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	3	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Bot, menselijk		
Code algemeen:	Bot	Beginndatering:	Onbekend
Code specifiek:	Niet van toepassing	Eindndatering:	Onbekend
Toelichting:	drie vrijwel complete skeletten		

Complex:	Kerkhof	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Hout/houtskool		
Code algemeen:	Graf (onderdeel)	Beginndatering:	Onbekend
Code specifiek:	Niet van toepassing	Eindndatering:	Onbekend
Toelichting:			

Complex:	Kerkhof	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Metaal		
Code algemeen:	Spijker/(klink)nagel	Beginndatering:	Onbekend
Code specifiek:	Niet van toepassing	Eindndatering:	Onbekend
Toelichting:			

Collectie

Beheerder: Particulier
Toelichting: 3 skeletten, hout, aardewerk, metaal.

Beheerder: Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Noord-Holland
Toelichting: (Wormer) zegelstempel

Literatuur

P.A.M.M. van Kempen 1999 Schagen Markt, gemeente Schagen; verslag archeologisch toezicht., in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 1999-2484

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 138942 **Vondstmelding:** 138942 **Extern nr:**
Objectcode: 14DN-185 **Onderzoeksmelding:**
Coördinaten: 115200 / 533310
Toponiem: SLOT SCHAGEN/TORENSTRAAT/SLOTPLEIN
Plaats: Schagen
Gemeente: Schagen
Provincie: Noord-Holland
Vinder/datum: RAAP Archeologisch Adviesbureau / 31-01-2000
Invoerder/datum: RAAP Archeologisch Adviesbureau / 25-09-2000
Beschrijver/datum: RAAP Archeologisch Adviesbureau / 25-09-2000
Verwerving: Archeologisch: booronderzoek **Geomorfologie:** Doorbraakafzettingenvlakte
Grondgebruik: Akkerbouw/tuinbouw/bouwoor **NAP maaiveld:**

Beschrijving

Met behulp van geofysisch onderzoek, booronderzoek en sonderingsonderzoek werd inzicht gekregen in de archeologische resten van het kasteel Schagen. Van de poorttoren van de voorburcht werd een fundering aangetroffen. Andereresten van de voorburcht of op het voormalige voorburchterrein werden niet aangetroffen. De vierkante plattegrond van de hoofdburcht (met poorttoren) kwamen grotendeels bij het weerstandsonderzoek te voorschijn. Uit onderzoek bleek dat het terrein van het kasteel circa 220 cm opgehoogd is. Ongeveer de bovenste meter werd omstreeks 1830 tbv de aanleg van de algemene begraafplaats opgehoogd. In deze ophoging werden op verschillende plaatsen botresten aangetroffen. Op diverse plekken kon de gracht worden aangetoond.

Vondsten

Complex:	Kasteel	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Grijsbakkend handgevoemd aardewerk	Begindatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:	boring 10, 90 cm -Mv in verstoorde laag		

Complex:	Kasteel	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Steen		
Code algemeen:	Fundering	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Toelichting:	fundering voorburcht nabij Markt, in boring 25, 40 cm -Mv		

Complex:	Kasteel	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Steen		
Code algemeen:	Fundering	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
Toelichting:	funderingen en uitbraaksleuven van hoofdburcht aangetroffen		

Complex:	Kasteel	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Witbakkend geglaazuurd aardewerk	Begindatering:	Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	industriële wit, in grachtvulling, boring 15, 100 cm -Mv		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Kasteel	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	2	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Pijp/pijpekop/pijpestee	Begindatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	boring 39, 75 cm -Mv "in" tussengracht voor- hoofdburcht		
Complex:	Kasteel	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Roodbakkend geglazuurd aardewerk	Begindatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	in bouwvoor op voorburchtterrein, boring 19		
Complex:	Kasteel	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Pijp/pijpekop/pijpestee	Begindatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	boring 37, 50 cm -Mv in grachtvulling		
Complex:	Kasteel	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Roodbakkend geglazuurd aardewerk	Begindatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	in grachtvulling, boring 9, 150 cm -Mv		
Complex:	Kasteel	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Roodbakkend geglazuurd aardewerk	Begindatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	in post-middeleeuwse ophogingslaag kasteelterrein, boring 8, 80 cm -Mv		
Complex:	Kasteel	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Pijp/pijpekop/pijpestee	Begindatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	in grachtvulling boring 15, 60 cm -Mv		
Complex:	Kasteel	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Niet van toepassing		
Code algemeen:	Gracht	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	grachten rondom kasteel aangeboord of dmv weerstandsonderzoek gevonden		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Kasteel	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Grijsbakkend gedraaid aardewerk	Begindatering:	Onbekend
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Onbekend
Toelichting:	boring 9, 170 cm -Mv in grachtvulling		

Complex:	Kasteel	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Lood		
Code algemeen:	Onbekend	Begindatering:	Onbekend
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Onbekend
Toelichting:	in grachtvulling, boring 9, 170 cm -Mv		

Complex:	Kasteel	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Onbekend	Begindatering:	Onbekend
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Onbekend
Toelichting:	ntc witbakkend, ongelazuurd, 30 cm -Mv boring 10 in verstoorde laag		

Literatuur

P.A.M.M. van Kempen 2000 , in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 549

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	15000	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	14DN-45		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	115520 / 533150		
Toponiem:	DE DORPEN		
Plaats:	Schagen		
Gemeente:	Schagen		
Provincie:	Noord-Holland		
Vinder/datum:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek / 03-06-1978		
Invoerder/datum:	Diederik / 9999		
Beschrijver/datum:	Woltering / 1980		
Vererving:	Archeologisch: opgraving	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:	

Beschrijving

AD 117 TERREIN EN AFBRAAK BEBOUWING; PROEFFPUTJE AWN SCHAGEN.AD 119 HUMEUZE KLEI.AD 120 OPGEBRACHTE KLEI.AD 121 MARIENE KLEI.AD 124 OOK MOGELIJK TERP.DE DORPEN IS EEN DIJKJE ONSTAAN UIT TENMINSTE 2 GROTERE TERPVANDAAR DE NAAM PINGSDORF IS RELATIEF SCHAARS IN SCHAGEN; HETZOU KUNNEN DATEREN UIT BEGINTIJD VD TERP; HET INHEEMSE ROM FRAIS HIER NIET ZO VREEMD OMDAT WIJ ONS BEVINDEN AAN DE RAND VANEEN IN DIE TIJD BEWOOND GEBIED.AD 302 VERSCHILLENDE FRAGMENTEN VAN 150 TOT 200 ONDER MAAVELAD 303 RESP 304 VAN 60 TOT 150 ONDER MAAVELD.WAARSCHIJNLIJK IS DE RAND VAN EEN GROTE TERP AANGESNEDEN;STRATEGIE ONDUIDELIJK; PROEFFPUT AWN-SCHAGEN APRIL 1980 ; INHEEMS ROMEINSVERDWAALD FRAGMENT; NA AFBRAAK VAN EEN PAND; VONDSTEN UITOPHOGINGSLAGEN.

Vondsten

Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Kogelpot	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:			

Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Pingsdorf geelwitbakkend	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:			

Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Andenne	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:			

Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Roodbakkend geglazuurd aardewerk	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:			

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Kogelpot:laat-middeleeuws/hard baksel	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	bezemveeg/'Besenstrich' versiering	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:			
Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Kogelpot	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:			
Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Pingsdorf geelwitbakkend:tuitpot	Begindatering:	Middeleeuwen vroeg D: 900 - 1050 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Toelichting:	'MET BANDOOR EN VERF'		
Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Pingsdorf geelwitbakkend:tuitpot	Begindatering:	Middeleeuwen vroeg D: 900 - 1050 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Toelichting:	vr Pingsdorf met bandoor		
Complex:	Dijk	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	1	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Niet van toepassing		
Code algemeen:	Ophoging, kunstmatig	Begindatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Toelichting:			
Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Grijsbakkend gedraaid aardewerk	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:	'BLAUWGRIJS'		
Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Aardewerk, handgevormd	Begindatering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Toelichting:	inheems romeins, vondsten uit ophogingslagen		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Aardewerk, handgevormd	Begindatering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Code specifiek:	complexe randversiering/golfrand	Einddatering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Toelichting:	randfragm gekarteld inheemse pot		

Complex:	Terp/wierde	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Aardewerk, handgevormd	Begindatering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Toelichting:	randfragm inheems romeins, vondsten uit ophogingslagen		

Documentatie

Type:	Onbekend
Beheerder:	Onbekend
Toelichting:	afd. Schagen
Type:	Verslag
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	Kopie Jaarverslag 1980 AWN-afdeling Schagen

Collectie

Beheerder:	Diederik
Toelichting:	Niets ingevuld

Literatuur

WOLTERING, P.J. 1982 Schagen (p.100)., in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek 1980

WOLTERING, P.J. 1979 Schagen (p.128)., in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek 1978

WOLTERING, P.J. 1979 Archeologische kroniek van Noord-Holland over 1978. Schagen: centrum (p.271)., in: Holland, regionaal-historisch tijdschrift 11

WOLTERING, P.J. 1981 Archeologische kroniek van Holland over 1980, I Noord-Holland. Schagen (p.215)., in: Holland, regionaal-historisch tijdschrift 13

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	40018	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	14DN-7		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	115510 / 533070		
Toponiem:	PLAN ZUID WEST		
Plaats:	Schagen		
Gemeente:	Schagen		
Provincie:	Noord-Holland		
Vinder/datum:	HAALEBOS / 1960		
Invoerder/datum:	HAALEBOS / 11-06-1960		
Beschrijver/datum:	Halbertsma / 16-06-1960		
Vererving:	Niet-archeologisch: onbepaald	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:	

Beschrijving

CAA: Loeb-fiche. Nederzettingenvondsten, gedaan bij bouwrijp maken van terreinen. Afkomstig van verschillende plekken, maar steeds uit een ca. 25 cm dikke veenlaag zo'n 60 cm OM. Melding van J.K. Haalebos, toen nog woonachtig op de Westerweg 205 te Heiloo.

Vondsten

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Inheems-romeins
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Geverfd/gevernist aardewerk, gedraaid	Begindatering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Toelichting:			
Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Inheems-romeins
Aantal:	1	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Lood		
Code algemeen:	Gewicht	Begindatering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Toelichting:			
Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Inheems-romeins
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Ruwwandig aardewerk, gedraaid	Begindatering:	Romeinse tijd laat: 270 - 450 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd laat: 270 - 450 nC
Toelichting:	zie Haalebos 1967		
Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Inheems-romeins
Aantal:	2	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Ruwwandige (kook)pot	Begindatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:			

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Inheems-romeins
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Glas		
Code algemeen:	Onbekend	Begindatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:			

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Inheems-romeins
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Terra sigillata	Begindatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:	enkele scherven		

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Inheems-romeins
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Aardewerk, handgevormd	Begindatering:	IJzertijd laat: 250 - 12 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:	gepolijst ("terra-nigra-achtig") en ruwwandig		

Documentatie

Type:	Brief
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	Corr.-map "Schagen - plan Zuid West": van Haalebos

Type:	Brief
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	Corr.-map "Schagen - plan zuid west": van Halbertsma

Type:	Tekening
Beheerder:	Onbekend
Toelichting:	is teruggestuurd

Type:	Tekening
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	archief (tek. W..A. van der Sluys)

Type:	Foto
Beheerder:	Onbekend
Toelichting:	F. Gijbels

Collectie

Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	zie brief Halbertsma

Literatuur

HAALEBOS, J.K. 1967 Sporen van Germaanse bewoning te Schagen (pp. 189-199),, in: Westfriese Oudheden X
HALBERTSMA, H. 1960 Archeologisch nieuws: Schagen (kol. *147),, in: Bulletin van de (Koninklijke) Nederlandse Oudheidkundige Bond 13, 7

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	14958	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	14DN-47		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	114970 / 533730		
Toponiem:	SCHAGEN NOORD		
Plaats:	Schagen		
Gemeente:	Schagen		
Provincie:	Noord-Holland		
Vinder/datum:	Diederik / 05-1978		
Invoerder/datum:	Diederik / 12-1978		
Beschrijver/datum:	Diederik / 12-1978		
Vererving:	Archeologisch: opgraving	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:	

Beschrijving

AD 117 TERREIN NA AFBRAAK BEBOUWING.AD 119 RESP 120 OPGEBRACHTE KLEI.AD 123 MAXIMALE DIEPTE PROEFPUT AWN SCHAGEN.AD 124 OOK MOGELIJK TERP.AD 127 CA 1400.OOK HIER NET ALS AAN DE RENGSGARS EEN WAL DIE IN 1X OPGEWORPELANGS HUIDIGE WEG MET AAN ACHTERZ VOL AFVAL;
BEVOLKINGSTOENAMSCHAGEN AAN DE HAND VAN 3 VINDPLAATSEN LIJKT TEGEN HET EINDVEERTIENDE EEUW.

Vondsten

Complex:	Dijk	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Niet van toepassing		
Code algemeen:	Ophoging, kunstmatig	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:			

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Hout/houtskool		
Code algemeen:	Afval	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:	'HOUT MATERIAAL'		

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Steengoed geglazuurd	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:			

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Roodbakkend geglazuurd aardewerk	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:			

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex: Nederzetting, onbepaald
Aantal: 9999
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, gedraaid
Code specifiek: Niet van toepassing
Toelichting:

Cultuur: Niet van toepassing
Toestand: Fragment
Begindatering: Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Einddatering: Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC

Complex: Nederzetting, onbepaald
Aantal: 9999
Materiaal: Bot, onbekend
Code algemeen: Bot
Code specifiek: Niet van toepassing
Toelichting:

Cultuur: Onbekend
Toestand: Onbekend
Begindatering: Onbekend
Einddatering: Onbekend

Collectie

Beheerder: Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland
Toelichting: Niets ingevuld

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	15061	Vondstmelding:		Extern nr:	
Objectcode:	14DN-87			Onderzoeksmelding:	
Coördinaten:	114920 / 534100				
Toponiem:	NOORD-REGIOCENTRUM				
Plaats:	Schagen				
Gemeente:	Schagen				
Provincie:	Noord-Holland				
Vinder/datum:	Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland / 10-1981				
Invoerder/datum:	Diederik / 10-03-1982				
Beschrijver/datum:	Woltering / 10-03-1982				
Vererving:	Archeologisch: opgraving	Geomorfologie:	Onbekend		
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:			

Beschrijving

RCC: DOCUMENTATIERCC: PUBL AKNH 1981 (HOLLAND 1982 202-3)

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Aardewerk, gedraaid	Begindatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:	'VAATWERK ROMEINS'		

Complex:	Inhumatiegraf	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	1	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Bamsteen		
Code algemeen:	Kraal	Begindatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:			

Complex:	Inhumatiegraf	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	2	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Glas		
Code algemeen:	Kraal	Begindatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:			

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Aardewerk, handgevormd	Begindatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:	'VAATWERK INHEEMS'		

Complex:	Metaalbewerking/smederij	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Niet van toepassing		
Code algemeen:	Oven	Begindatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:	Grote hoeveelheden as en ovenfragmenten.		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Inhumatiegraf	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Bot, onbekend		
Code algemeen:	Bot	Begindatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:	'BEEN SKELET'		

Collectie

Beheerder:	Diederik
Toelichting:	Niets ingevuld

Literatuur

WOLTERING, P.J. 1983 Schagen (p.123)., in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek 1981

CORDFUNKE, E.H.P. EN F. DIEDERIK 1984 Schagen: ijzerwinning in de Romeinse tijd met behulp van steenkool (p.5-10)., in: Westerheem 33

WOLTERING, P.J. 1982 Archeologische kroniek van Holland over 1981, I Noord-Holland. Schagen: noord (p.202-203)., in: Holland, regionaal-historisch tijdschrift 14

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	42779	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	14DN-158		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	114790 / 534200		
Toponiem:	SPORTLAAN ; REGIOPLEIN		
Plaats:	Schagen		
Gemeente:	Schagen		
Provincie:	Noord-Holland		
Vinder/datum:	Particulier / 1974		
Invoerder/datum:	CORDFUNKE / 06-01-1976		
Beschrijver/datum:	CORDFUNKE / 06-01-1976		
Verwerving:	Niet-archeologisch: graafwerk	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Bebouwing/erf/weg/kerkhof	NAP maaiveld:	

Beschrijving

Bron: Kopie van een door E.H.P.Cordfunke d.d. 6-1-1976 beschreven CAA-fichemet de tekst: 'Gemeente: Schagen. Krtbl.: 14 D. Coord.: 114.79/534.20. Mel-der: E.H.P. Cordfunke d.d. 6-1-76. Vinder: A. Gronert, Petten (N.H.) d.d.begin 1974-begin 1975. Vondst: 1) Fries-inheems aardewerk in een grote va-rieteit en hoeveelheid (randen met en zonder versiering, spinsteenjes,knobbeloren, platte bodems, bakjes: ruwwandig en gepolijst aardewerk),2) een 5-tal terra sigillata scherven, 3) een pafffrath-scherf. Determi-natie d.d. 13-6-'75. Nabij het Regio-centrum werd een parkeerplaats aange-legd, waartoe de grond werd uitgegraven. Alle scherven kwamen van deze eneplaats (van de stort !). De vinder verzamelde in de loop van ca. een jaarvan de uitgegraven zandhopen ca. 60 "aardbeienkistjes" gevuld met aardewerkAlle vondsten zijn in bezit van vinder. Situatieschets z.o.z. Het terreinis thans geegaliseerd, juni '75. Determinatie IPP okt. 1975: Dr. 44, Dr. 37Dr. 32'.

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Paffrath	Begindatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Toelichting:			

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Inheems-romeins
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Aardewerk, handgevormd	Begindatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:			

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Inheems-romeins
Aantal:	9999	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Spinklos/spinschijf/spinsteen	Begindatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:			

Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Inheems-romeins
Aantal:	2	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Terra sigillata	Begindatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:			

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex: Nederzetting, onbepaald
Aantal: 1
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Terra sigillata kom/schaal
Code specifiek: Dragendorff 37
Toelichting:

Cultuur: Inheems-romeins
Toestand: Fragment
Begindatering: Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Einddatering: Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC

Complex: Nederzetting, onbepaald
Aantal: 1
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Terra sigillata bord/schotel
Code specifiek: Dragendorff 32, Midden-Oostgallisch
Toelichting:

Cultuur: Inheems-romeins
Toestand: Fragment
Begindatering: Romeinse tijd midden B: 150 - 270 nC
Einddatering: Romeinse tijd midden B: 150 - 270 nC

Complex: Nederzetting, onbepaald
Aantal: 1
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Terra sigillata kom/schaal
Code specifiek: Dragendorff 44, Midden-Oostgallisch
Toelichting:

Cultuur: Inheems-romeins
Toestand: Fragment
Begindatering: Romeinse tijd midden B: 150 - 270 nC
Einddatering: Romeinse tijd midden B: 150 - 270 nC

Documentatie

Type: Kaart
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Kopie van situatieschets, in CAA.

Collectie

Beheerder: Particulier
Toelichting: Niets ingevuld

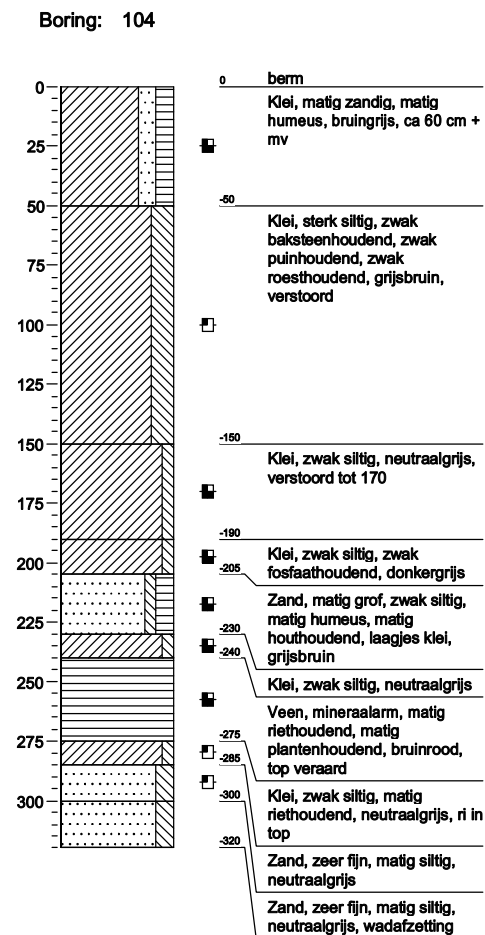
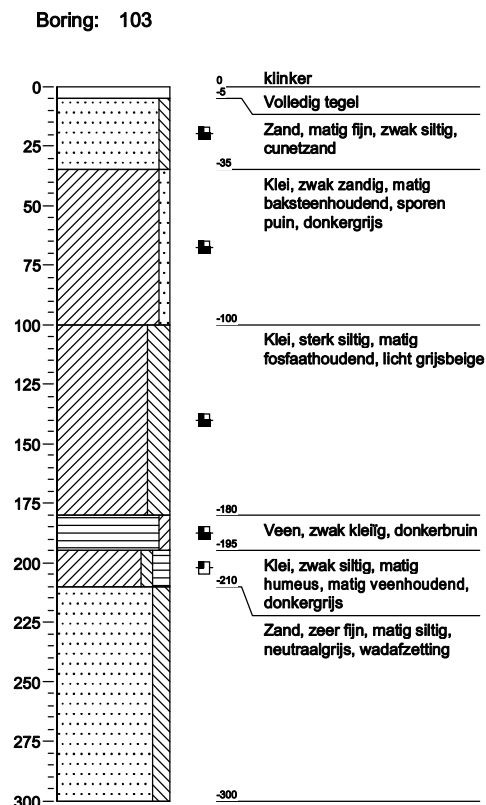
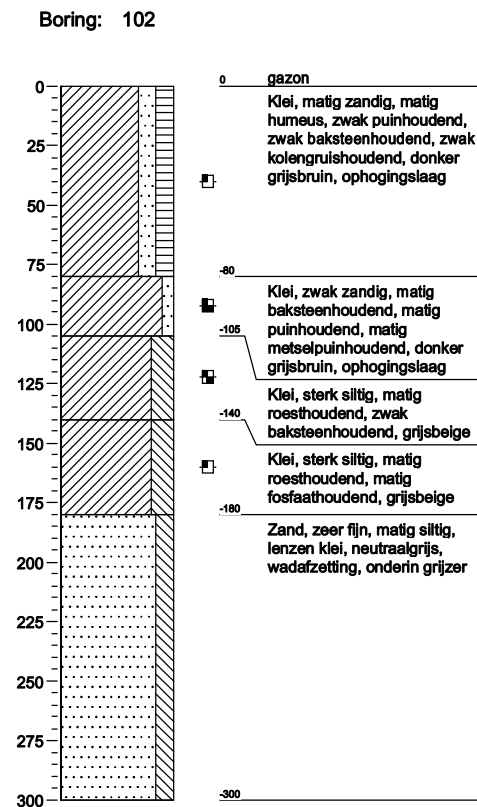
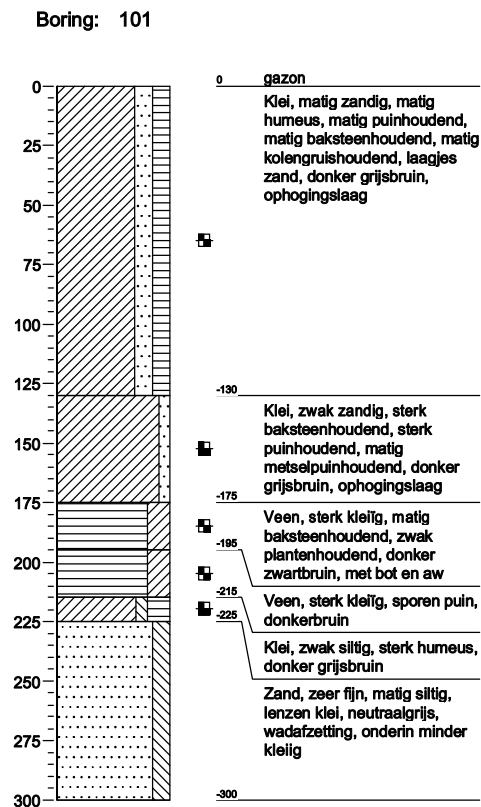
Literatuur

WOLTERING, P.J. 1977 Archeologische kroniek van Noord-Holland over 1976: Schagen (p. 196), in: Holland, regionaal-historisch tijdschrift 9

WOLTERING, P.J. 1977 Schagen, in: Verslag van de provinciaal archeoloog van Noord-Holland (p. 90-91), in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek 1976

Bijlage 3: Profielbeschrijvingen met waarnemingen

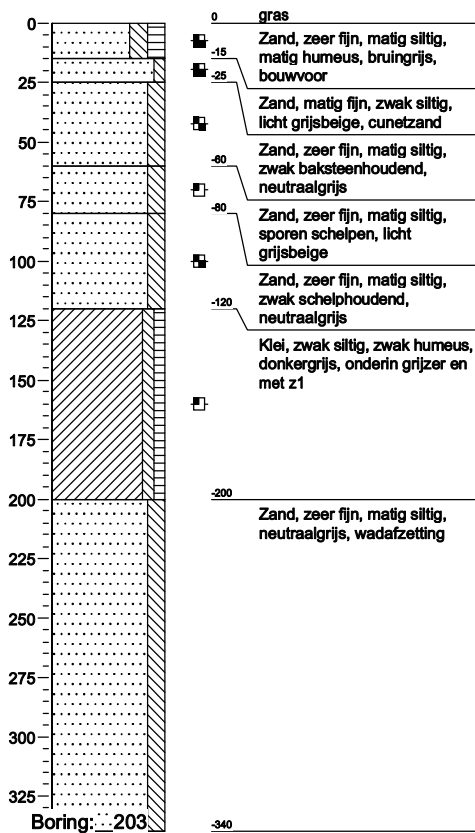
Schaal: 1:40

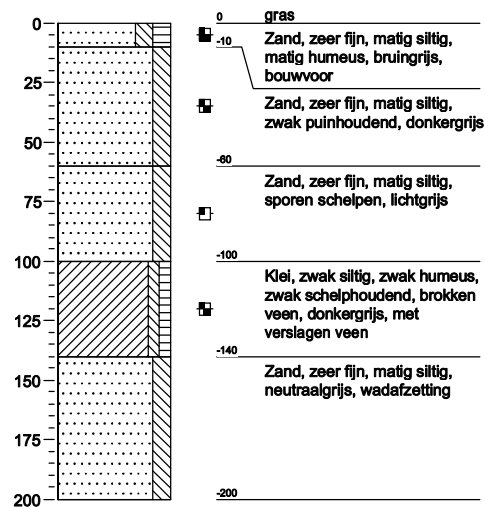
Bijlage 3: Profielbeschrijvingen met waarnemingen

Schaal: 1:40

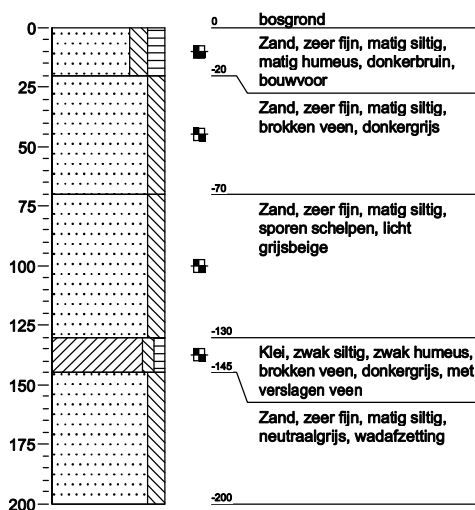
Boring: 201

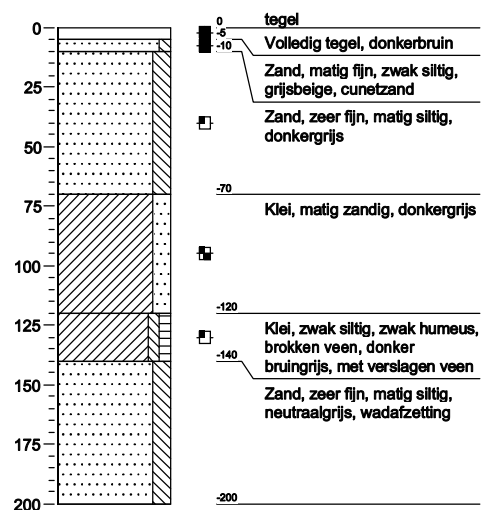
Boring: 202

Boring: 203

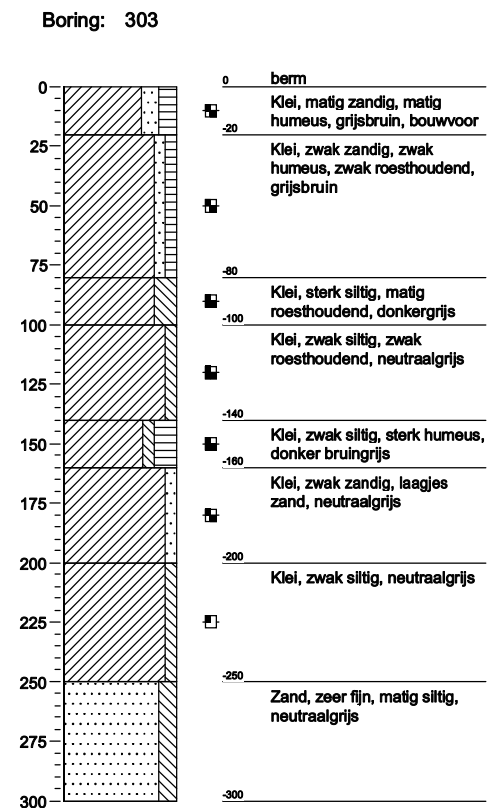
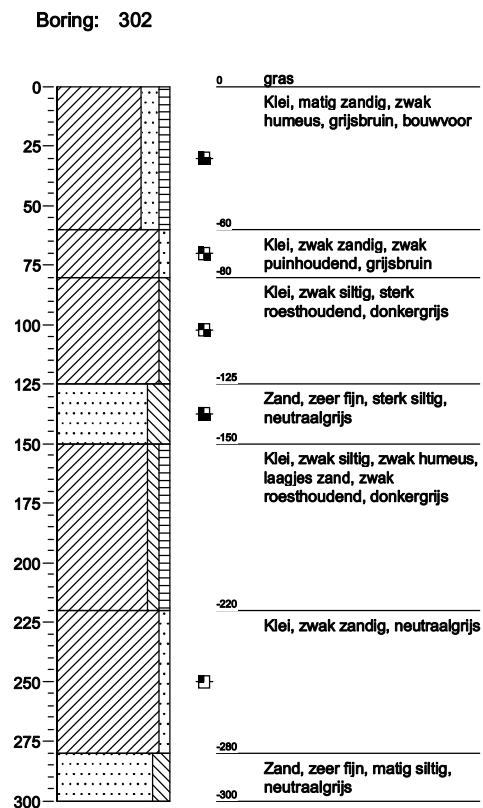
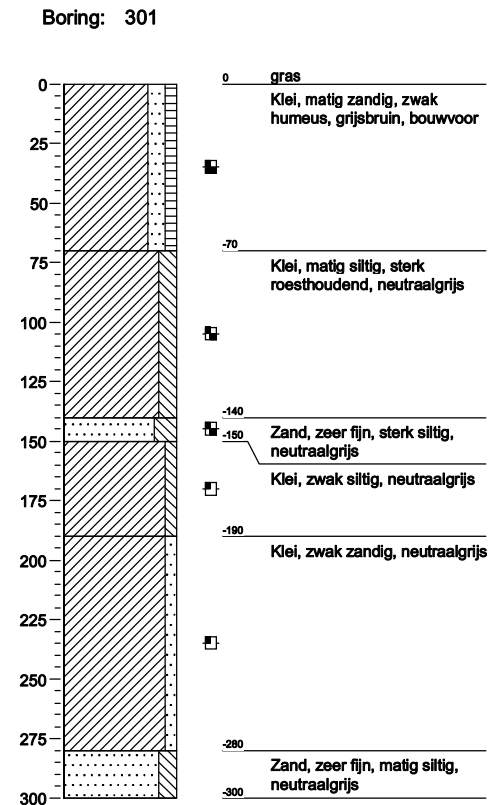
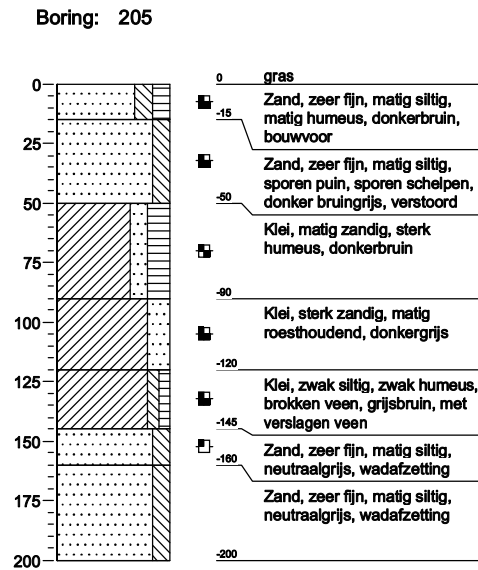

Boring: 204

Bijlage 3: Profielbeschrijvingen met waarnemingen

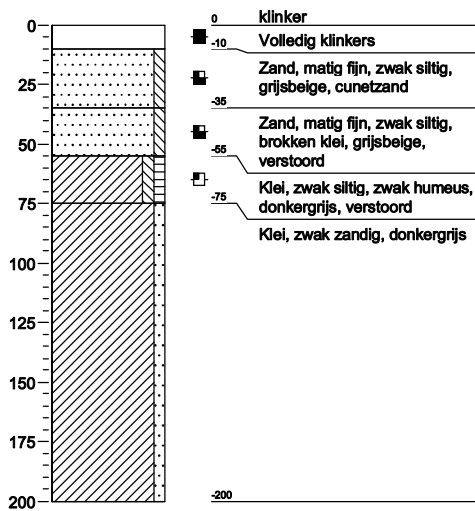
Schaal: 1:40

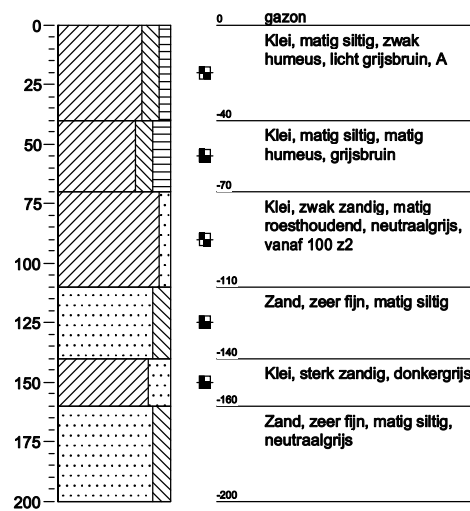
Bijlage 3: Profielbeschrijvingen met waarnemingen

Schaal: 1:40

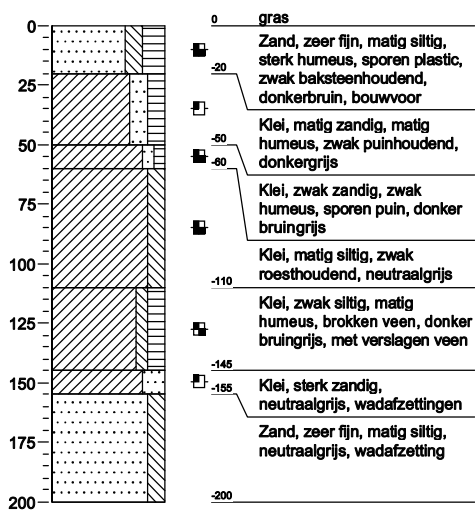
Boring: 304

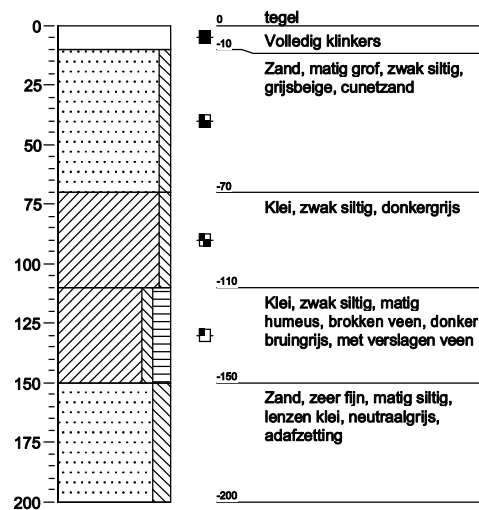
Boring: 305

Boring: 401

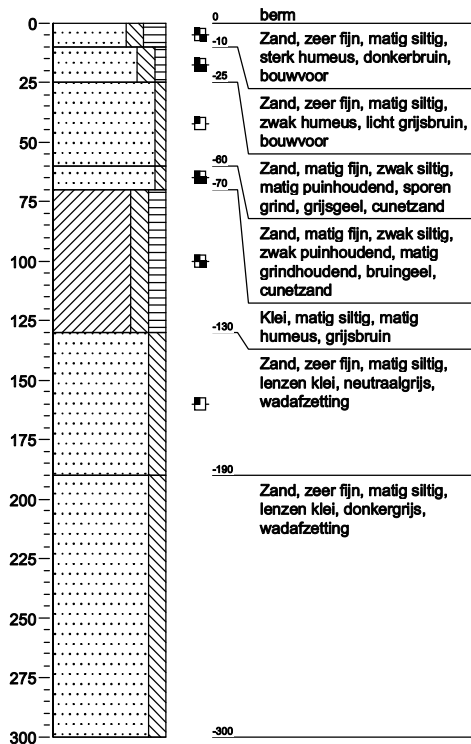
Boring: 402

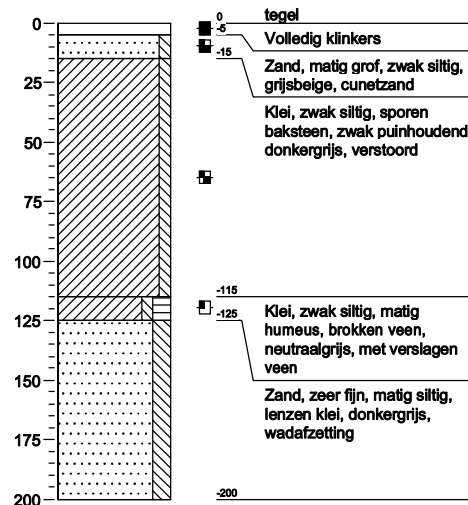
Bijlage 3: Profielbeschrijvingen met waarnemingen

Schaal: 1:40

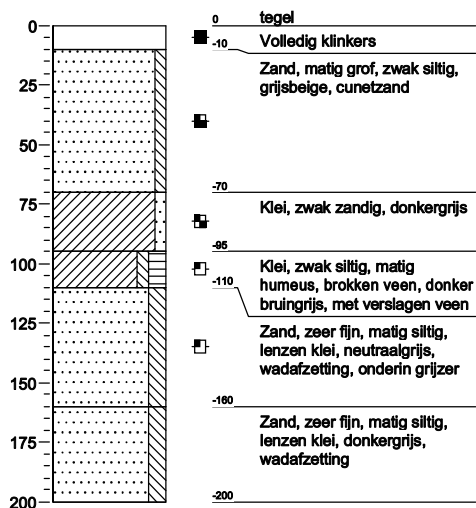
Boring: 403

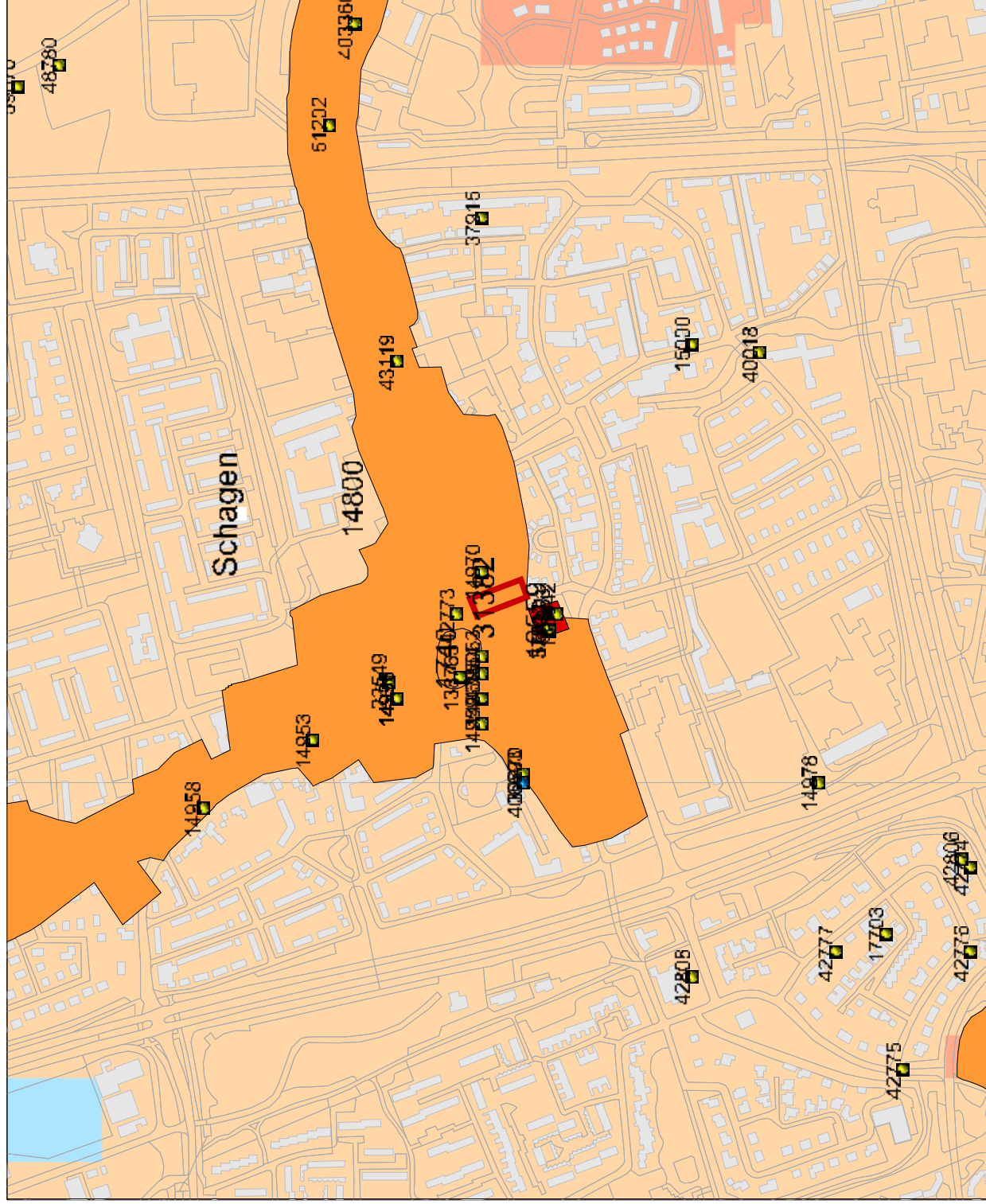

Boring: 404

Boring: 405

Legenda

- VONDSTMELDINGEN
- WAARNEMINGEN
- ONDERZOEKSMELDINGEN
- MONUMENTEN**
 - archeologische betekenis
 - archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch. waarde, beschermd

- PLAASTEN
- TOEGANG (GIDEN)
- PROVINCIES

- IKAW**
 - zeer lage belasting
 - lage belasting
 - of zeer hoge belasting
 - hoge belasting
 - lage belasting (water)
 - of zeer hoge belasting (water)
 - hoge belasting (water)
 - water
 - niet op eenheid

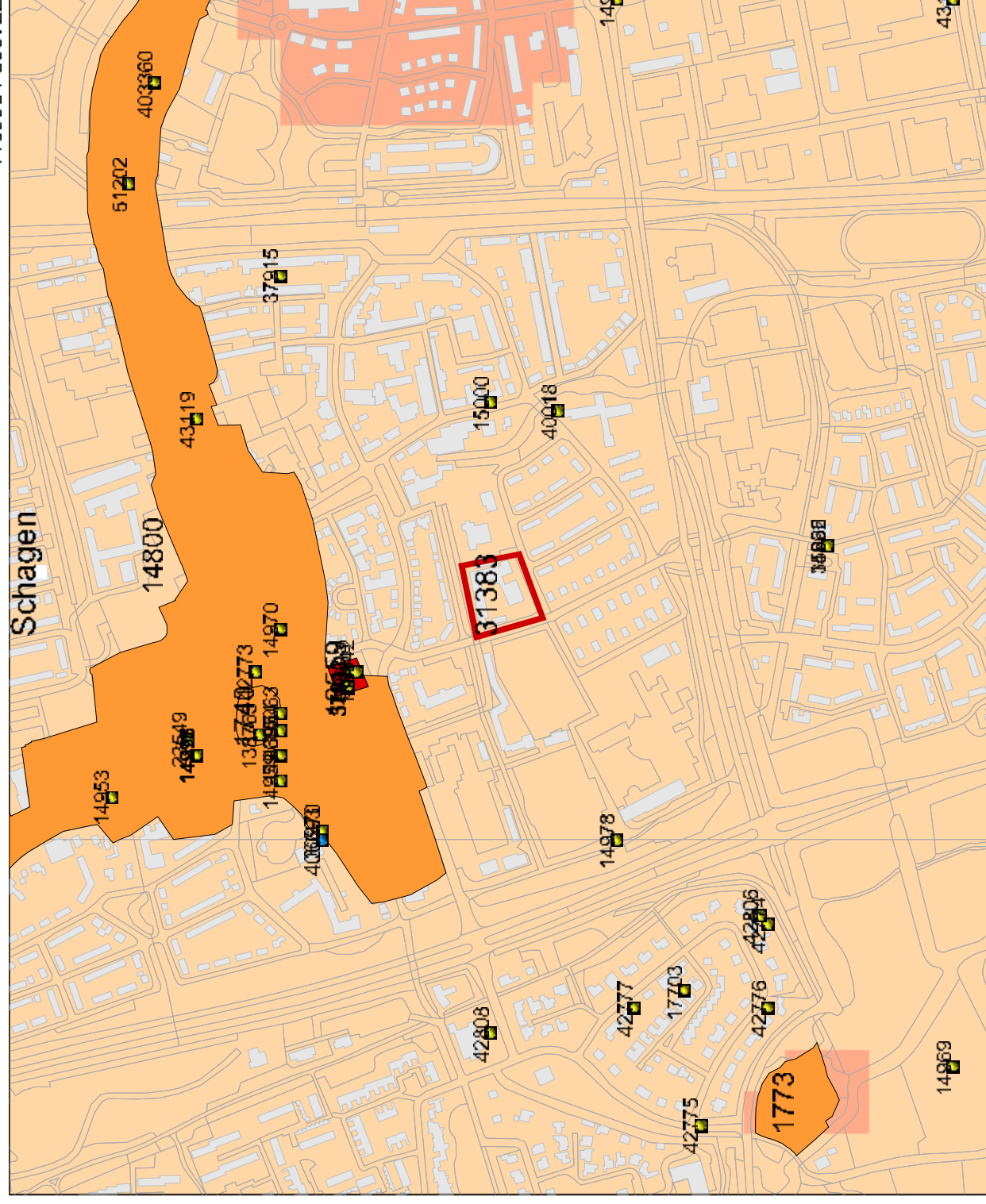
0 100 m

Archis2

locatie 2

116005 / 533722

WONDS IMELD NGEN
WAARNEN NGEN
ONDERZOEKSMELD NGEN

MONUMENTEN

scheepsonderzoek betrekende
archeologische waarde
historische/ethnografische waarde
niet hoge archeologische waarde
niet hoge archeologische waarde

NAME _____

TCF1C (%ITCN)

PRINCIPLES

25

سید محمد علی

Large helixes

1. $\mathcal{A} \subseteq \mathcal{B}$

12. $1000 \div 100 = 10$

Unalaska, Alaska

1. *Introduction*

Copyright © 2004 by John Wiley & Sons, Inc.

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

2154

U. S. DEPARTMENT OF AGRICULTURE

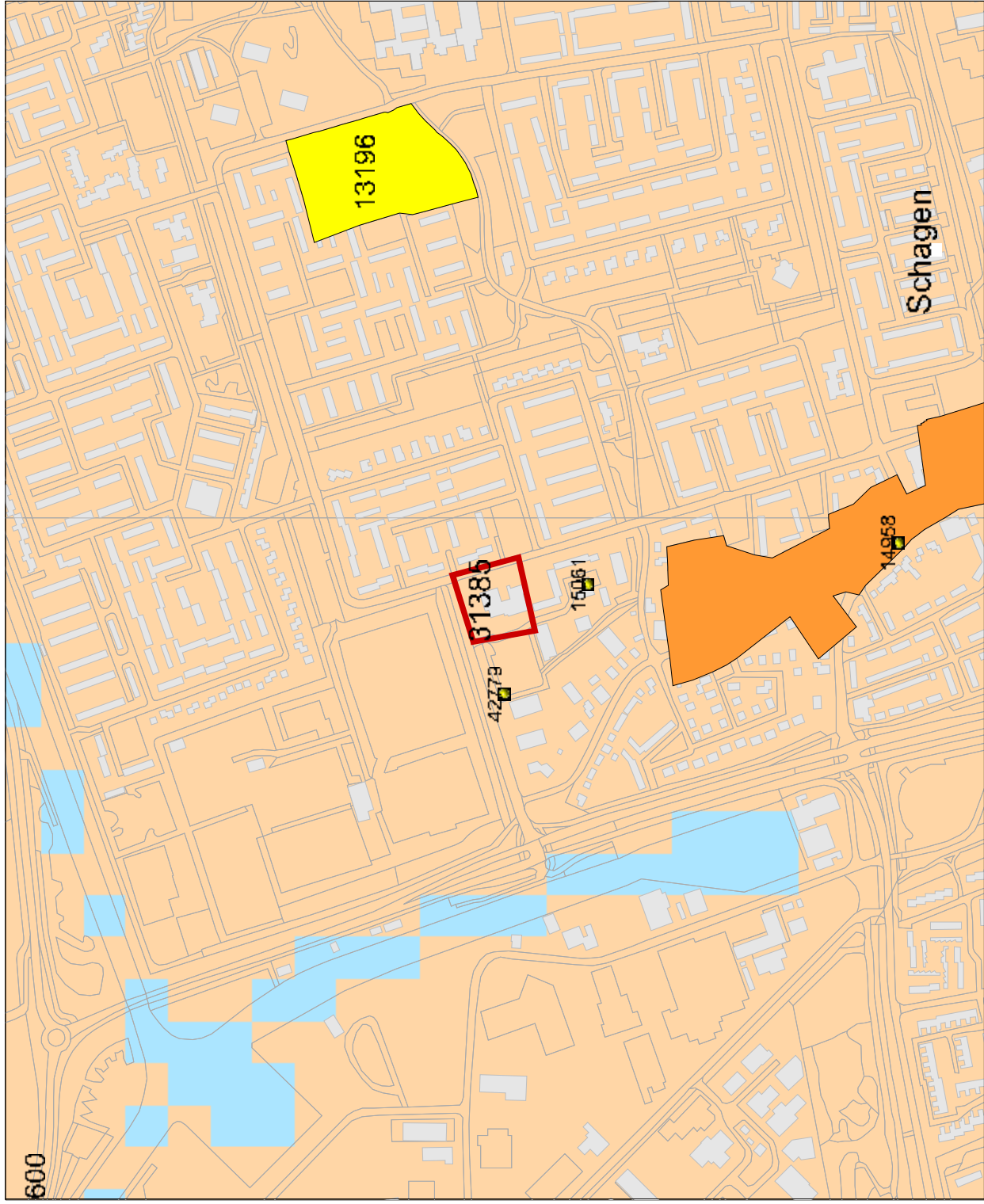
 $\mathbb{Z}$

Archis2

rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandscho
en monumenten

114579 ; 532556

Legenda

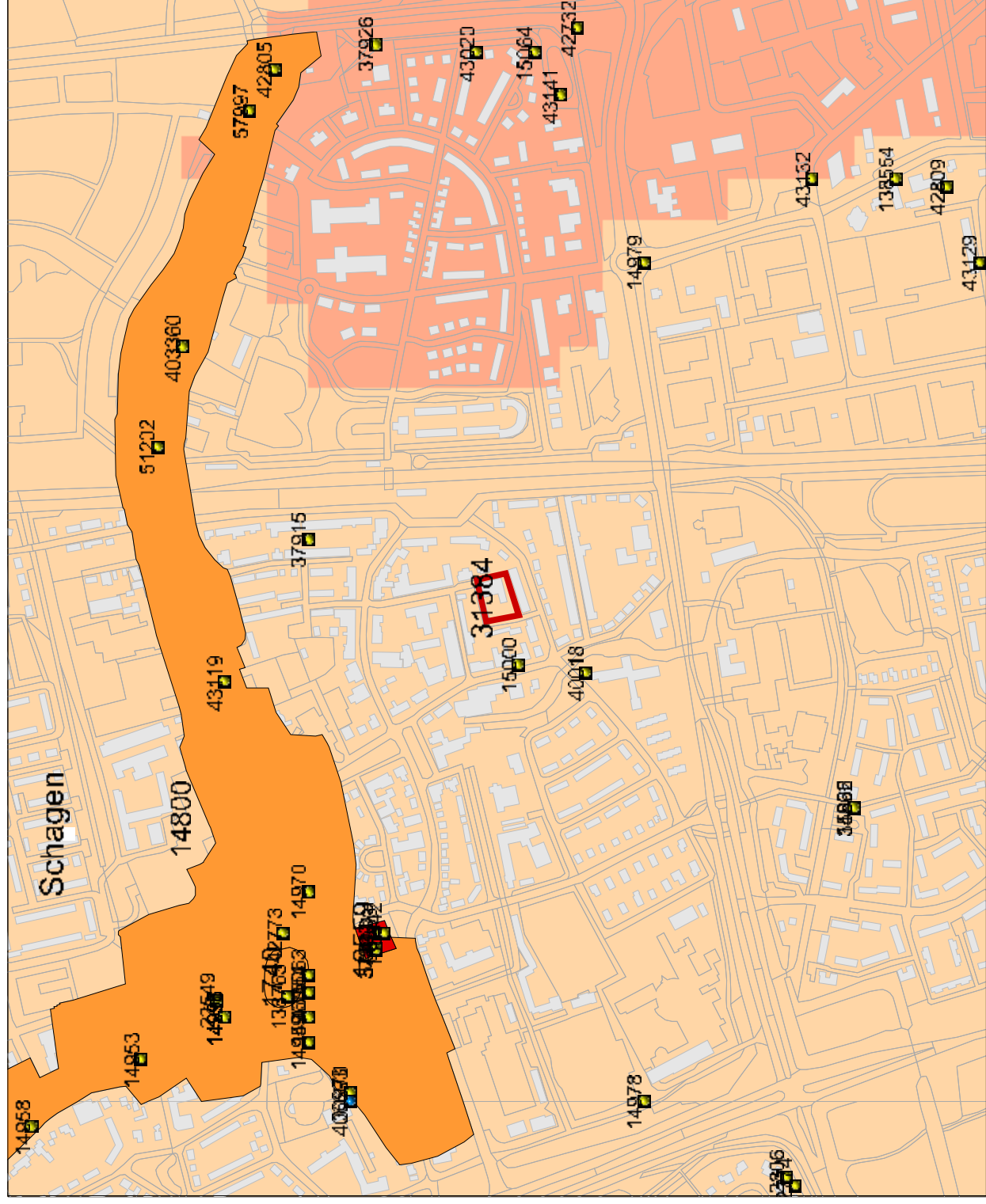
- VONDSTMELDINGEN
- WAARNEMINGEN
- MONUMENTEN
- archeologische herkenning
 - archeologische waarde
 - hoog archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde, beschermd
- ONDERZOEKSMELDINGEN
- PLAATSNAMEN
- HUIZEN
- TOEGANG (GEGANG)
- PROVINCIES
- IKAW
- zeer lage herkenning
 - lage herkenning
 - of zeer hoge herkenning
 - hoog herkenning
 - lage herkenning (water)
 - of zeer hoge herkenning (water)
 - hoog herkenning (water)
 - water
 - natuurgebied

Archis2

Architect: Van der Waal-Hilgen, v.o.d. zwaartseidingen

locatie 4

114887 | 532592

 WORLDWIDE NGN WAGENINGEN

CONTRACT-KS9001-D NGFN

MONUMENTEN

судебная практика

achekkovat' v zarube-

[illegible]

des Konzeptionswunders

per legge sulla de. special

FLAŞTETJAKEN

F1111-N

Topic	Citation
1. The Role of the Teacher	1.1. The Teacher as a Facilitator
2. The Role of the Student	2.1. The Student as an Active Participant
3. The Role of the Curriculum	3.1. The Curriculum as a Guide
4. The Role of the Assessment	4.1. The Assessment as a Measure of Learning
5. The Role of the Environment	5.1. The Environment as a Support
6. The Role of the Technology	6.1. The Technology as a Tool
7. The Role of the Community	7.1. The Community as a Resource
8. The Role of the Policy	8.1. The Policy as a Framework
9. The Role of the Research	9.1. The Research as a Basis for Practice
10. The Role of the Innovation	10.1. The Innovation as a Challenge

ST-1, JN1, JN-2	
-----------------	--

2352

2025-10-10

Subcellular

11/26/2017

Key idea

Failure's Success

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Abstract

not a vector of

100 m
200 m $\mathbb{Z}$

Archis2

